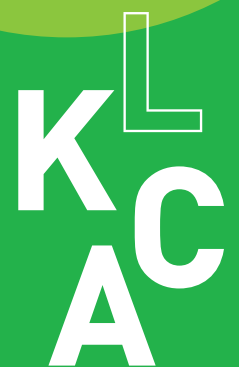

Monitor
Cultuur@CruyffCourts
Eindrapportage 2019-2021

Inhoud

Samenvatting	3
Werkwijze	3
Uitvoering en uitdagingen	3
Opbrengsten	3
Aanbevelingen voor de toekomst	4
Inleiding	5
1 Het voorbereidingstraject	7
Wie is wie?	7
Motivatie en drijfveren van betrokkenen	8
De impact van corona	11
2 Uitvoering	13
Start van de samenwerking	13
Planning en werken op een buitenlocatie	13
Werving	15
Het type docent	15
Het activiteitenaanbod	17
De reacties	18
Sport en cultuur	19
3 Special Courts	21
Bevindingen	21
Organisatie	22
Reacties	22
4 Uitdagingen	24
Facilitair	24
Organisatorisch	25
Inhoudelijk	27
5 Opbrengsten	32
Samenwerking	33
6 Aanbevelingen voor de toekomst	37
Vorbereiding en samenwerking	37
Facilitair	37
Activiteitenaanbod en docenten	38
Voor Jeugdfondsen Sport en Cultuur	38
Voor gemeenten	39
Voor cultuuraanbieders	39

Samenvatting

Het innovatieve project Cultuur@CruyffCourts biedt culturele activiteiten aan op Cruyff Courts om zo kinderen van 8 tot 15 jaar kennis te laten maken met cultuur. Met als doel om de drempels te verlagen voor cultuurdeelname door kansarme(re) kinderen, met name die uit gezinnen met weinig geld. Dit rapport geeft inzicht in de bevindingen van betrokkenen bij de pilots Cultuur@CruyffCourts uitgevoerd in de periode 2019 - 2021.

Werkwijze

Er is inzicht verkregen in de verschillende werkwijzen die de betrokkenen hebben gekozen en wat daarbij werkte en wat niet. Uit het onderzoek komt naar voren dat er geen gouden regel bestaat voor de planning en uitvoering van Cultuur@CruyffCourts. Ieder court heeft zo zijn specifieke variabelen en elke wijk zijn eigen sociale demografie.

Belangrijke inzichten zijn wel dat:

- de lokale producer en docenten goed gekozen moeten worden, op basis van vaardigheden en ervaring zoals 'de taal van de kinderen spreken', 'flexibiliteit' en 'kennis van de wijk'.
- samenwerking gebaat is bij voldoende voorbereidingstijd, verwachtingsmanagement
- en goede communicatie. Wanneer samengewerkt wordt met scholen is een tijdige planning van extra belang. het activiteitenaanbod 'weerbestendig' moet zijn.

Uitvoering en uitdagingen

Het activiteitenaanbod van Cultuur@CruyffCourts is enorm divers. Het varieert van allerlei *urban* activiteiten (rap, breakdance, grafitti, fashion) tot aan timmeren, vloggen, tekenen en schilderen, stickeren, zang, dans en theater.

Uit het onderzoek blijkt dat Cultuur@CruyffCourts de interesse voor culturele activiteiten bij een grote groep kinderen heeft gestimuleerd. Echter, in de uitvoering ervaren lokale producers, en andere betrokkenen, een aantal uitdagingen op facilitair, organisatorisch en inhoudelijk gebied. De belangrijkste daarvan zijn:

- werken op een buitenlocatie
- tijdsdruk, met name in de voorbereiding
- het bereiken van de iets oudere kinderen (12 - 15 jaar)
- het creëren van ouderparticipatie
- de onzichtbaarheid van intermediairs
- onvoldoende zicht op doorstroom naar regulier aanbod

Opbrengsten

Een belangrijke meerwaarde van de pilots - naast het kansarme kinderen laagdrempelig kennis laten maken met cultuur - blijkt te zijn: het ontstaan van nieuwe samenwerking tussen organisaties die elkaar voorheen nog niet goed kenden of weinig samenwerkten. Het succes van Cultuur@CruyffCourts berust voor een aanzienlijk deel op goed gekozen samenwerkingen.

Andere opbrengsten zijn:

- het ontstaan van nieuw (regulier) aanbod
- een verbeterde naamsbekendheid van het Jeugdfonds
- initiatieven tot verduurzaming van Cultuur@CruyffCourts
- verkregen inzichten in hoe drempels voor cultuurdeelname te verlagen

Aanbevelingen voor de toekomst

Het rapport sluit af met aanbevelingen voor de toekomst rondom de voorbereiding en uitvoering van Cultuur@CruyffCourts op facilitair, organisatorisch en inhoudelijk gebied, en enkele specifieke adviezen voor Jeugdfondsen Sport en Cultuur, gemeenten en culturele organisaties. We lichten hier de voornaamste uit:

- faciliteer de voorbereidingstijd van de lokale producer
- neem tijd om als samenwerkingspartners elkaar te leren kennen
- onderling contact tussen docenten stimuleert betrokkenheid en leerervaringen
- investeer voor langere tijd in een wijk om vertrouwen op te bouwen
- bepaal wie verantwoordelijk is voor het contact met ouders
- geef intermediairs een duidelijke rol
- monitor de doorstroom
- bekijk of de regels van het Jeugdfonds Sport en Cultuur geen drempels opwerpen
- stimuleer als gemeente intersectorale samenwerking en geef zelf het goede voorbeeld

Inleiding

Het innovatieve project **Cultuur@CruyffCourts** (C@CC) biedt culturele activiteiten aan op Cruyff Courts om zo kinderen van 8 tot 15 jaar laagdrempelig kennis te laten maken met cultuur. De ervaring van Jeugdfondsen in het land leert dat gezinnen veel vaker de weg naar sport weten te vinden dan naar cultuur. Het landelijke Jeugdfonds Sport en Cultuur heeft het voortouw genomen in het realiseren van culturele activiteiten op de Cruyff Courts door de samenwerking aan te gaan met de Cruyff Foundation. Vervolgens motiveerde het landelijke fonds lokale en provinciale fondsen deze nieuwe aanpak uit te proberen samen met lokale partners. Met als doel om de drempel te verlagen voor cultuurdeelname door kinderen uit gezinnen met weinig geld.

Dit rapport geeft inzicht in de bevindingen van betrokkenen bij de pilotprojecten Cultuur@CruyffCourts uitgevoerd in 2019, 2020 en 2021. De pilots vonden 37 keer plaats op Cruyff Courts in 12 provincies en 6 keer op een Special Court bij het speciaal onderwijs. Het landelijke Jeugdfonds heeft LKCA benaderd om het onderzoek te doen naar de pilotperiode. In een werkgroep met samenwerkingspartners Cruyff Foundation, Fonds Cultuurparticipatie en IkToon zijn de belangrijkste focuspunten van het onderzoek tot stand gekomen. Gezamenlijk is vastgesteld dat kwalitatief inzicht verkrijgen in de diverse werkwijzen en opbrengsten van Cultuur@CruyffCourts het doel moest zijn. Kortom: wat werkt, wat niet, en waarom?

Deze eindrapportage berust op drie pijlers:

- 1 Een digitale vragenlijst voor alle betrokkenen, zoals coördinatoren van het lokale of provinciale Jeugdfonds, lokale producers (centrale organisator van het programma), intermediairs (degene die voor een gezin de aanvraag kunnen doen bij het Jeugdfonds), workshopdocenten, samenwerkingspartners uit welzijn en gemeenteambtenaren. Hiermee hebben we inzicht verkregen in de leerervaringen van een grote groep professioneel betrokkenen.
- 2 Individuele interviews met betrokkenen, zoals coördinatoren van het Jeugdfonds, lokale producers, workshopdocenten, enkele gemeenteambtenaren en welzijnsmedewerkers. De interviews werden afgenomen middels de 'narratieve interviewmethodiek', waarbij de nadruk ligt op het laten vormen en vertellen van een verhaal vanuit het perspectief van de ondervraagde, door het gebruik van open vragen.
- 3 Een focusgroep-bijeenkomst met beleidsmedewerkers van diverse gemeenten.

Van de volgende gemeenten hebben we gegevens verzameld: Almere, Arnhem, Apeldoorn, Beverwijk, Breda, Capelle a/d IJssel, Den Bosch, Ermelo, Haarlem, Heerenveen, Hilversum, Hoogezand, Kampen, Katwijk, Maastricht, Middelburg, Renkum, Roermond, Rotterdam, Schiedam, Tiel, Uden, Utrecht, Venlo, Vlissingen, Waalwijk, Zaanstad.

Ingevulde vragenlijsten 2019	Ingevulde vragenlijsten 2020-2021	Aantal afgenomen interviews 2019	Aantal afgenomen interviews 2020-2021	Aantal C@CC's die bevroegd en geobserveerd zijn voor het onderzoek
32	28	29	22	27

Hoewel vooraf als wenselijk geformuleerd, is het maar sporadisch gelukt kinderen naar hun ervaringen te bevragen. Dit heeft meerdere oorzaken. Onderzoekers waren een aantal maal aanwezig bij activiteiten (pre-corona) en hebben zelf kunnen zien hoe de kinderen het ervaren, maar het bleek lastig kinderen op dat moment over hun ervaringen te spreken. Zij waren druk bezig of liepen in en uit. Wel is er een incidenteel gesprek geweest tussen een onderzoeker en een kind en ouder.

Uiteraard heeft corona in 2020 en daarna invloed gehad op het verloop van C@CC. Veel individuele interviews zijn in die periode online afgenomen. C@CCs hadden ter plekke te maken met beperkende maatregelen voor wat betreft toegestane aantallen aanwezigen. Desalniettemin zijn observaties van docenten, ouders en andere betrokkenen *over* de reacties van kinderen op C@CC wel meegenomen in deze rapportage. Door de uitkomsten van de digitale vragenlijsten met de interviews en focusgroep-bijeenkomst van beleidsmakers te combineren, geeft de rapportage een goed beeld van de ervaringen van een breed spectrum aan betrokkenen.

Dit rapport is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 behandelt **Het Voorbereidingstraject** en geeft uitleg over de diverse rollen van betrokkenen, de motivatie en drijfveren van betrokkenen en de impact van corona.

Hoofdstuk 2 **Uitvoering** gaat dieper in op de planning van C@CC, de werving van deelnemers, competenties van de docent, het activiteitsaanbod, de reacties van deelnemers en de combinatie sport en cultuur.

Hoofdstuk 3 **Special Courts** gaat over de iets afwijkende positie en missie van C@CC op Special Courts. Het behandelt waardevolle opbrengsten van C@CC op Special Courts.

Hoofdstuk 4 **Uitdagingen** licht toe welke uitdagingen betrokkenen ervaren op facilitair, organisatorisch en inhoudelijk gebied in de voorbereiding en uitvoering van C@CC.

In hoofdstuk 5 **Opbrengsten** bespreken we de belangrijkste opbrengsten die raken aan de missie van C@CC.

Ten slotte reikt het rapport in hoofdstuk 6 **Aanbevelingen voor de toekomst** aan op het vlak van voorbereiding en samenwerking met betrekking tot C@CC. Het rapport presenteert enkele aanbevelingen op facilitair, organisatorisch en inhoudelijk gebied en specifiek voor Jeugdfondsen, gemeenten en cultuuraanbieders.

1 Het voorbereidingstraject

De pilotfase van Cultuur@CruyffCourts liep van 2019 tot en met najaar 2021. In 2019 vonden de eerste Cultuur@CruyffCourts plaats. In 2020 en 2021 vond op sommige locaties een tweede editie plaats en voor andere locaties was het hun vuurdoop. Om een volledig en duidelijk beeld te krijgen van hoe de organisatie van Cultuur@CruyffCourt vorm en inhoud kreeg, is het allereerst van belang te weten wie er allemaal betrokken waren: welke partijen en instellingen speelden een rol en wat waren hun specifieke taken en functies? Ook kijken we naar de persoonlijke motivatie van deze mensen, en naar de impact van corona op de organisatie.

Wie is wie?

We hebben waargenomen dat tijdens de voorbereidings- en uitvoeringsfase van C@CC drie functies vooral van belang waren:

- de coördinator van het Jeugdfonds
- de lokale producer: de centrale organisator/ spin in het web
- de Cruyff Coach: aanspreekpunt van het Cruyff Court

Daarnaast waren er rollen weggelegd voor de gemeenteambtenaar van cultuur, welzijn en/of armoedebeleid, een welzijnsorganisatie of een school, bijvoorbeeld omdat zij deelnamen aan de lokale werkgroep.

Soms was er verwarring vanwege het door elkaar heen gebruiken van verschillende benamingen en taken van betrokkenen. De term coördinator bijvoorbeeld: was dat nu de coördinator vanuit het Jeugdfonds of de lokale producer? En wie of wat is dan de lokale producer? En soms passeerden ook andere benamingen de revue.

Zie hier een ervaring vanuit Roermond:

“Het was best een avontuur. Een ingewikkeld proces. We kregen op een gegeven moment een mail dat Cultuur@CruyffCourts gestart zou worden in Roermond, maar niemand wist er iets van af. En er werd dan gesproken over wijkregisseurs en projectregisseurs en wij dachten ‘nou, wie is dat dan?’. Toen zijn we op een gegeven moment maar gewoon met iedereen die die mail had gehad bij elkaar gaan zitten en dat is de werkgroep geworden.”

Het is niet gek dat bij een project als Cultuur@CruyffCourts dat nieuw is en waarbij zoveel verschillende mensen en instellingen betrokken zijn, het soms niet helemaal duidelijk is wie wie is en wie wat te doen staat. Soms was er onbekendheid met het bestaan van een Cruyff Coach, of wist men niet wie bijvoorbeeld de intermediair was vanuit het lokale Jeugdfonds. Er valt winst te behalen als vooraf duidelijk gecommuniceerd wordt welke personen en partijen betrokken (moeten) zijn en wat ieders rol is.

Dit soort onduidelijkheid speelde vooral het eerste pilotjaar. Voor een groot deel is dit in het tweede jaar ondervangen door een handleiding die de nieuwe pilotprojecten ter hand werd gesteld door het landelijke Jeugdfonds.

We bespreken hieronder de belangrijkste personen in relatie tot de organisatie van C@CC en hun functies.

De coördinator van het Jeugdfonds

De coördinator van het lokale of provinciale Jeugdfonds heeft de taak om een geschikte lokale producer te vinden en het concept van C@CC te bewaken. Het Jeugdfonds is dan ook de officiële opdrachtgever. Soms nam de coördinator van het Jeugdfonds zelf de rol van lokale producer op zich, maar dit kwam slechts een enkele keer voor. De coördinator probeerde ook de gemeente betrokken te krijgen bij deze aanpak aangezien dit noodzakelijk is om continuïteit te realiseren. Dit met wisselend succes: de betrokkenheid van gemeenteambtenaren verschilde enorm per gemeente. Uiteraard vinden de coördinatoren het van belang dat er aandacht is voor de doorstroom naar reguliere activiteiten, met de benodigde ondersteuning van het Jeugdfonds. Oftewel dat de doelgroep 'kinderen uit gezinnen met weinig geld' bereikt wordt.

De lokale producer

De lokale producer is de spin in het web, de kartrekker, de aanjager, de centrale organisator. Een globale profielschets van een lokale producer ziet er zo uit: een achtergrond in welzijnswerk of jongerenwerk, de culturele sector of de sportwereld, actief in het lokale netwerk van een bepaalde wijk waar het Cruyff Court zich bevindt. En een behoorlijke dosis flexibiliteit en betrokkenheid. Deze persoon regelt het activiteitenaanbod, geschikte docenten voor de workshops en is het centrale aanspreekpunt in de samenwerking.

De Cruyff Coach

De Cruyff Coach is in dienst van de Cruyff Foundation en regelt op het Cruyff Court het sportaanbod. Het was voor deze functionaris dus nieuw om te maken te krijgen met culturele activiteiten op het Court. In een aantal plaatsen was de Cruyff Coach de lokale producer of in ieder geval nauw betrokken bij de organisatie van de culturele activiteiten. In de gevallen dat dit zo was, had dit zeker een meerwaarde. Er was sneller een vertrouwensband met de kinderen, er kon soepel ingespeeld worden op veranderingen en facilitair was het handig. De Cruyff Coach was niet op alle Courts bekend of betrokken bij C@CC. Soms wist men gewoonweg niet dat er een Cruyff Coach bestond, laat staan dat diegene betrokken zou kunnen worden. In sommige gevallen was de Cruyff Coach wel bekend, maar niet betrokken, bijvoorbeeld vanwege tijdgebrek door andere taken.

De intermediair

De rol van de intermediairs was de meest besprokene. Intermediair is de term die het Jeugdfonds Sport en Cultuur gebruikt voor degene die als brug fungeert tussen ouder/kind en het Jeugdfonds voor het doen van een aanvraag voor financiële ondersteuning. Op de ene plek speelden intermediairs een zeer belangrijke rol bij bijvoorbeeld de werving van deelnemers en communicatie rondom Cultuur@CruyffCourts. In andere gevallen was het voor de lokale producer volstrekt onduidelijk wie de intermediairs waren.

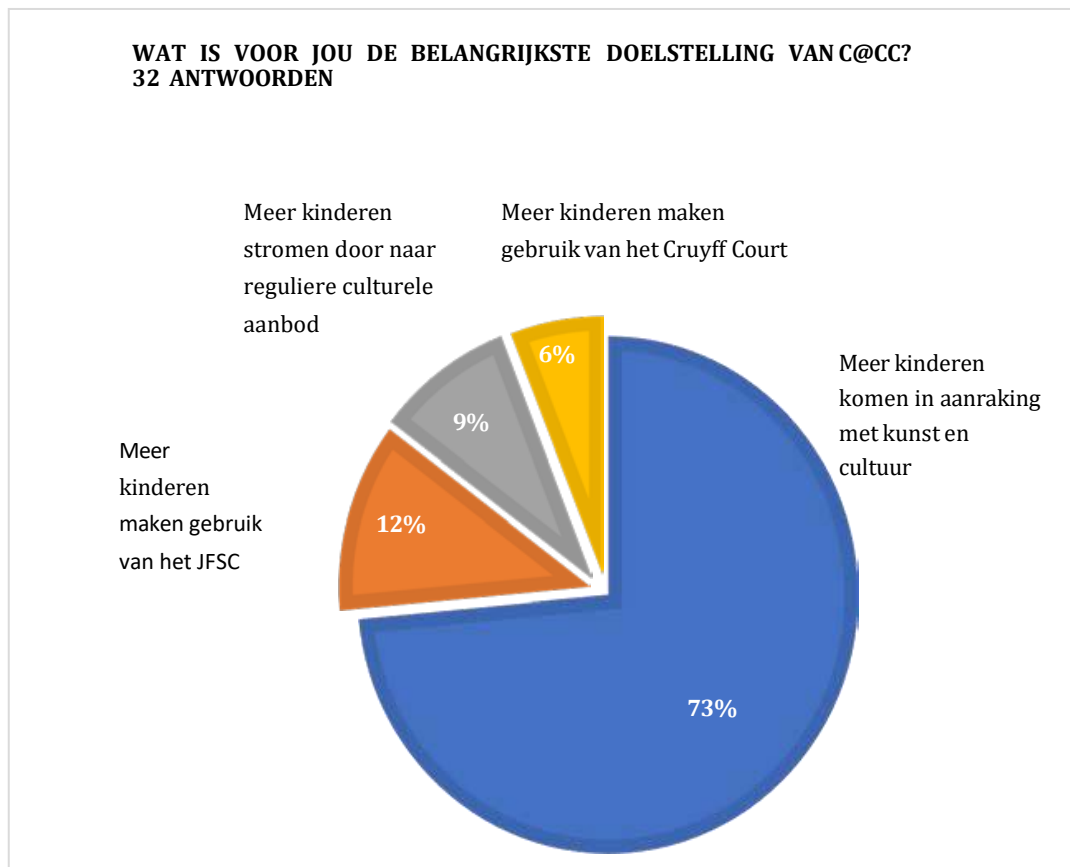
Motivatie en drijfveren van betrokkenen

Wat alom duidelijk wordt uit de interviews en de digitale vragenlijst is dat de motivatie van betrokkenen om Cultuur@CruyffCourts mogelijk te maken zeer hoog was

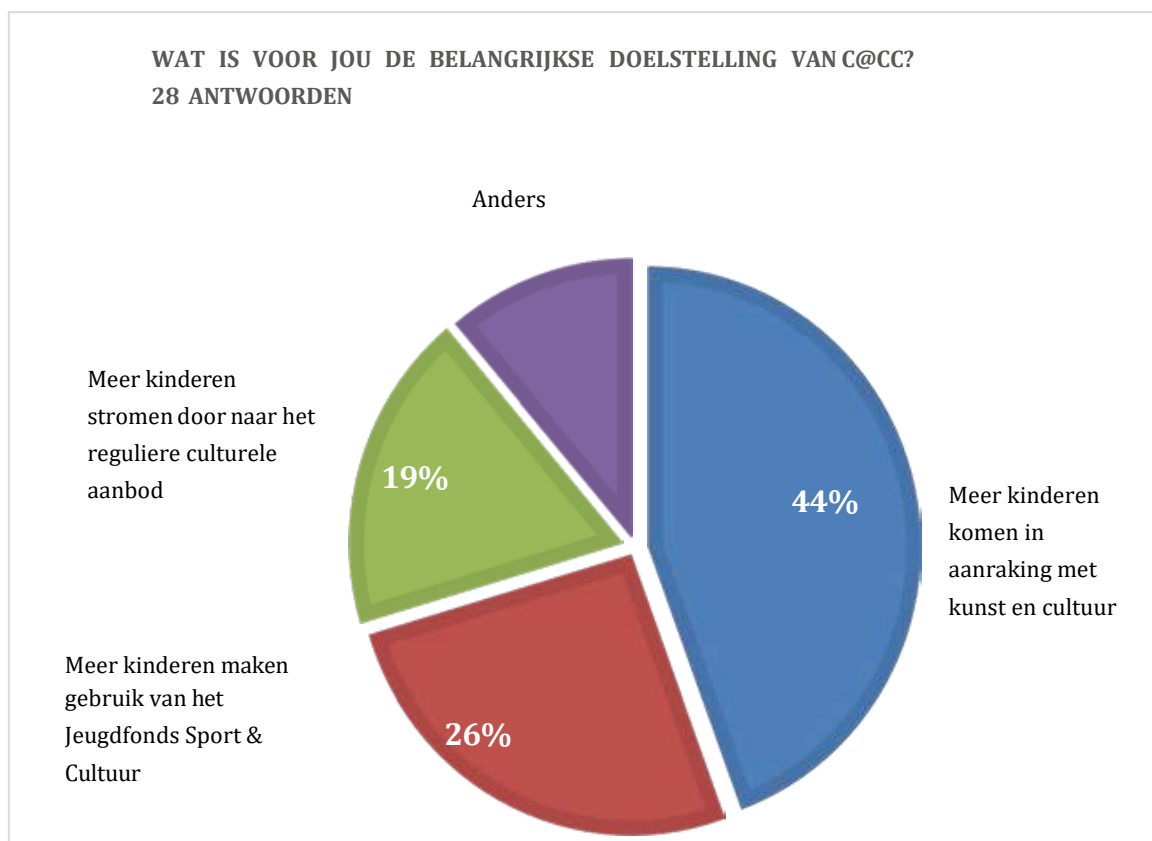
De belangrijkste drijfveer voor de meeste betrokkenen om bij te dragen is dat zij het van grote waarde achten om kinderen en vooral kansarmere kinderen kennis te laten maken met

culturele activiteiten. Een andere belangrijke drijfveer is om de bekendheid van het Jeugdfonds Sport en Cultuur onder kinderen en hun ouders te vergroten in de hoop dat meer kinderen gebruik gaan maken van de ondersteuning van het Jeugdfonds. Opvallend verschil tussen 2019 en 2020-2021 is dat in die laatste jaren de kennismaking minder hoog scoort en de doorstroom en het gebruik maken van het Jeugdfonds beduidend hoger.

Tabel respondenten 2019

Tabel respondentent 2020-2021

Zie hier een aantal antwoorden van respondenten:

De lokale producer uit Den Helder zegt:

"Ik vind het belangrijk dat ieder kind in ieder geval een hobby of sport kan beoefenen waar ze plezier uit halen. Door Cultuur@CruyffCourts te organiseren brengen we het aanbod naar de kinderen en de wijk toe. Door het te zien en te doen krijgen ze een goed beeld van culturele en sportieve activiteiten waarvan ze wellicht eerder niet op de hoogte waren. Het zou heel mooi zijn als een gedeelte doorstroomt naar structureel aanbod."

Een beleidsmedewerker die vanuit de gemeente Hilversum betrokken was, uit haar enthousiasme:

"Het bevorderen van de deelname aan cultuur en ook de aandacht voor jongeren, dat is, denk ik, met name wat bij deze activiteit zo'n belangrijke factor was. Het past ook heel goed.... Dus het is heel laagdrempelig, heel toegankelijk. De organisaties komen naar de doelgroep toe, in plaats van dat je de doelgroep vraagt om naar de organisaties te komen."

En de lokale producer in Rotterdam stelt:

"Het doel van Cultuur@CruyffCourts om laagdrempelig en interactief kinderen kennis te laten maken met kunst en cultuur is gelukt."

In Middelburg tekenden wij de volgende uitspraak op:

“Ik vind het heel belangrijk dat kinderen kunnen kennismaken met alles wat er ook maar is in deze wereld. Ik vind de combinatie sport en cultuur heel erg mooi, want tegenwoordig zie je ook dat het steeds meer vervaagt. Het is niet meer één discipline. En wat me trekt is dat het zo laagdrempelig is. Je kan kinderen op een laagdrempelige manier in aanraking brengen met kunst en cultuur én met de mogelijkheid om met een bijdrage van het Jeugdfonds door te stromen naar structurele culturele activiteiten.”

De lokale producer in Katwijk omschrijft het als volgt:

“Nou, ik vind het gewoon heel belangrijk dat alle kinderen in aanraking komen met cultuur. En mijn ervaring is ook wel zeker dat kinderen met een lage sociaaleconomische status minder snel in aanraking komen met cultuur, omdat het gewoon best wel duur is om culturele activiteiten te volgen. Bijvoorbeeld dus, muziekles is best wel prijzig, schilderlessen, noem het maar op, zijn allemaal best wel duur. Dus op deze manier zorg je er ook voor dat kinderen die daar misschien niet de financiële middelen voor hebben ook een keer in ieder geval proeven van wat culturele activiteiten zijn.”

De missie om via Cultuur@CruyffCourts kinderen - in vaak sociaaleconomisch kwetsbare wijken - in aanraking te laten komen met cultuur is in zijn algemeenheid overal geslaagd. Deelnemersaantallen wisselden van plaats tot plaats. Soms wel honderd kinderen en dan weer ergens een groepje van zes. Desalniettemin ging voor bijna alle betrokkenen kwaliteit boven kwantiteit.

Het enthousiasme dat gepaard ging met Cultuur@CruyffCourts werkte aanstekelijk voor velen. Niet overall resulteerde dit enthousiasme ook daadwerkelijk in aanvragen bij het Jeugdfonds of doorstroming naar het reguliere aanbod.

De impact van corona

Het moge duidelijk zijn dat de komst van beperkende maatregelen door corona in 2020 en 2021 een bemoeilijkende factor was. Zowel in de digitale vragenlijst, als in de afgenomen interviews is door velen benadrukt dat werving bemoeilijkt werd door coronamaatregelen. Men was soms angstig om te veel ruchtbaarheid te geven aan C@CC, omdat men een te grote opkomst vreesde en het samenklonteren van ouders.

Hier één typerende ervaring:

“We hebben vijf of vier scholen erbij betrokken. Dat werkt goed. Alleen we konden niet één school er nauw bij betrekken. En dat houdt in we wilden eigenlijk met één school nauwe samenwerking aangaan, door voorafgaand met cultuuraanbieders naar school te gaan. Dat kinderen daar al in aanraking kwamen met cultuur. En daarnaast wilden we met de school afspreken dat oké, willen jullie niet een halfuurtje eerder van school naar het cultuurcourt komen? Of naar het Cruyff Court komen? Zodat kinderen daar al zijn en dat trekt ook weer ander kinderen aan als dat Cruyff Court vol is. Alleen zag je dat er, scholen durfden het niet meer door corona. Dus dat was wel een minpunt. Dus ja, we kregen eigenlijk heel vaak terug dat ze niet uit hun basisschoolbubbel wilden komen of andere mensen in de bubbel wilden betrekken want als er eenmaal een besmetting is dan moet de school dicht. Nou, toen hebben we ervoor gekozen om ze vooral als communicatiepartner in te zetten.”

We vatten hieronder puntsgewijs samen wat de gevolgen waren van coronamaatregelen op de voorbereiding en uitvoering van Cultuur@CruyffCourts:

- planning werd bemoeilijkt door steeds veranderende maatregelen
- soms ontstond er concurrentie met andere events die ook juist in coronatijd voor kinderen georganiseerd werden, met name in de zomervakantie
- PR werd bemoeilijkt/beperkt: geen samenscholing, 1,5 meter afstand houden e.d.
- de beschikbaarheid en bereidheid van scholen kwam onder druk te staan
- de mogelijkheden tot samenwerken met andere partijen werd bemoeilijkt
- er mochten nauwelijks of geen bezoekers (niet-deelnemende kinderen en ouders) aanwezig zijn
- de zichtbaarheid en bekendheid van Cultuur@CruyffCourts werd daardoor beperkt

2 Uitvoering

Uit het onderzoek komt naar voren dat er geen gouden regel bestaat voor hoe de ideale planning en uitvoering van Cultuur@CruyffCourts eruit zou moeten zien. Ieder court heeft zo zijn specifieke variabelen en elke wijk weer zijn eigen sociale demografie. Een goed inzicht in welke doelgroepen je wilt bereiken is van belang. Ook duidelijke afspraken tussen de samenwerkingspartners over ieders rol zijn nodig. Verder speelde mee: de keuze voor de periode van de activiteiten (in of buiten de schoolvakanties), het feit dat je in de buitenlucht bezig bent, de gekozen wervingsmiddelen, de keuze voor docenten en type activiteiten. In dit hoofdstuk een scala aan werkwijzen.

Start van de samenwerking

Ondanks dat het plan van aanpak op alle Courts verschillend was, kunnen we toch spreken over 'een gemiddelde werkwijze' in de voorbereiding:

- Het programma/activiteitsaanbod kwam meestal tot stand in overleg tussen lokale producer en diens lokale netwerk. Dit waren vakdocenten (zzp'ers), sportverenigingen, welzijnsorganisaties, buurtsportcoaches, leerkrachten en/of culturele instellingen.

Uit deze opsomming wordt duidelijk dat het netwerken vanaf het eerste moment begint.

- Een veel gehoorde aanpak van lokale producers is dat zij eerst hebben geïnventariseerd of het mogelijk is om lokaal culturele aanbieders te vinden.

Indien dat niet lukte, week men uit naar elders, maar de focus lag echt op het samenwerken met lokale partners, gezien de ambitie om kinderen te laten doorstromen naar het lokale reguliere aanbod van culturele activiteiten.

- Sommige lokale producers verzamelden eerst een werkgroep om zich heen, organiseerden een of meerdere brainstormsessies met deze werkgroep en kwamen zo tot een programmering, rolverdeling en planning. In een aantal gevallen is er samenwerking met het onderwijs gezocht.

In 2019 hadden enkele lokale producers de indruk dat ze snel moesten starten en ervoeren daardoor weinig duidelijkheid over de werkwijze of misten promotiematerialen vanuit het landelijke Jeugdfonds. Zij vonden dat storend en zeiden dat het format te strak was. De lokale producers die het format als strak hebben ervaren, gingen ervan uit dat het per se 8 weken moest duren en een bepaalde type – urban – activiteiten moesten zijn. Anderen namen meer de vrijheid om het op hun lokale situatie aan te passen. Vanaf 2020 stelde het Jeugdfonds een handleiding beschikbaar voor lokale producers, waardoor helderder werd welke stappen vooraf nodig zijn en binnen welke bandbreedte gewerkt kon worden.

Planning en werken op een buitenlocatie

Er is zowel voor programmering in als buiten de schoolvakanties gekozen. Voor beiden valt iets te zeggen: in de vakantie bied je iets voor die kinderen die niet op vakantie kunnen (maar soms bleek de veronderstelling dat gezinnen niet op vakantie zouden gaan niet te kloppen);

buiten de vakanties kun je beter samenwerken met scholen en makkelijker de link leggen naar reguliere activiteiten.

De frequentie van activiteiten varieerde van een eenmalig 8-weeks programma, tot een 1-weeks programma dat in een aantal volgende maanden terugkwam en alles daar tussenin. Het werd uit het onderzoek helder dat iedereen een goed beargumenteerde redenering had voor de gekozen timing en planning. Zo kun je in een 8-weeks programma bouwen aan vaardigheden van de kinderen (als ze tenminste iedere week aanwezig zijn), maar kun je met een 1-weeks programma dat een aantal malen per jaar terugkomt je zichtbaarheid versterken. Ook is vaker gekozen voor 2x 4 weken programmeren, zodat je in ieder geval 2x per jaar aanwezig bent in de wijk.

Een belangrijke factor was natuurlijk 'het weer'. Immers, activiteiten op een buitenlocatie organiseren in Nederland vraagt om de nodige flexibiliteit. Sommige lokale producers anticipeerden daarop en hadden alternatieve binnen-locaties geregeld, zodat C@CC onder alle weersomstandigheden doorgang kon vinden. Dan moest er natuurlijk wel een school, bibliotheek of buurthuis naast het Cruyff Court liggen. Niet iedereen had die luxe. In de digitale vragenlijst geeft 85% aan dat het weer van invloed was op C@CC. En de wens voor een binnen-locatie is veelvuldig uitgesproken. Ook hebben diverse lokale producers ervoor gekozen om bewust C@CC in de zomertijd te plannen, om zo te profiteren van mooi weer en de thuisblijvende kinderen te bedienen – helaas ging ook dat niet altijd goed. Soms was het gewoonweg te heet (op een Court zonder schaduw levert dat problemen op) en soms regende het pijpenstelen.

De zichtbaarheid van het Court in de wijk – juist omdat het buiten in de openbaarheid is – maakten de culturele activiteiten enerzijds heel laagdrempelig: kinderen in de buurt liepen erlangs en zagen dat en konden spontaan aanhaken. Anderzijds moesten kinderen soms ook wel over een drempel heen om daadwerkelijk deel te nemen. Zingen en dansen in het openbaar is toch iets anders dan een balletje trappen. De rol van de docent (en vaak ook de lokale producer) was dan essentieel: hij/zij moest een veilige sfeer creëren en kinderen zo vertrouwd met hen maken dat ze zich veilig genoeg voelden om mee te doen.

Op enkele Courts was het een knelpunt dat de activiteiten concurreerden met het voetbal op het Court. Moet je nu kinderen wegsturen die er aan het voetballen zijn? Of lukt het om dingen naast elkaar te organiseren? Of kun je de voetballers verleiden deel te nemen aan een culturele activiteit? Enkele lokale producers vertelden in de interviews dat ze vooraf wel enigszins bevreesd waren over een confrontatie tussen al aanwezig zijnde voetballende jongeren en de geplande culturele activiteiten, maar in bijna alle gevallen was de vrees ongegrond. Waar iedereen het over eens was, was dat corona een extra uitdaging vormde in relatie tot de planning en uitvoering van Cultuur@CruyffCourts. Soms leidde dit tot last-minute aanpassingen met veel werkdruk en stress. Soms werden activiteiten zelfs afgeblazen of uitgesteld.

Werving

Vanuit het landelijke Jeugdfonds Sport en Cultuur is er vanaf het begin een communicatie-toolkit met promotiematerialen beschikbaar gesteld. Deze bestond onder andere uit persberichten, video's, flyers en hekvlaggen.

Uit de digitale vragenlijst blijkt dat respondenten een mix van wervingsmiddelen hebben gebruikt, waarbij social media door ruim 80% werd genoemd als belangrijkste middel. Daarnaast geeft 70% aan dat de werving (ook) via scholen liep. En werd uiteraard gebruik gemaakt van de eigen netwerken van de lokale producers en die van samenwerkingspartners zoals wijk- en buurtverenigingen. Tijdens de uitvoering werkte mond-tot-mond reclame ook uiterst effectief.

Voor wat betreft het promotiemateriaal uit de toolkit noemde bijna 90% het gebruik van de foto's als effectief. Daarnaast werden de hekvlaggen én de flyers veel gebruikt (84% en 80% van de respondenten geeft aan deze materialen effectief te hebben gevonden). De jojo's waren niet populair; bijna 70% van de respondenten geeft aan deze niet ingezet te hebben.

Er was een aantal respondenten die in de digitale vragenlijst aangaf dingen te missen in de toolkit zoals: 'Goodies met logo's erop om weg te geven', 'crew T-shirts voor zichtbaarheid', 'een brief voor buurtbewoners', 'een infobrief aan ouders' en 'een certificaat voor deelname'. Soms werden deze items zelf geproduceerd, zoals een certificaat voor deelname.

De keuze in samenwerkingspartners speelde een rol bij hoe en welke kinderen te werven. Als er een nauwe samenwerking met een school bestond, dan was de werving van de deelnemers gericht op die school – en deed de school zelf ook actief mee aan werving. Als er een nauwe samenwerking bestond met het lokale buurthuis of met een stichting die zich in de wijk richt op community building rondom kwetsbare jeugd, dan richtte de werving zich op die doelgroep.

Sommige lokale producers mikten meer op 'vrije inloop' en promootten C@CC in de wijk waarin het Court lag. In succesvolle gevallen had deze vrije inloop een enorm sneeuwbaaleffect en stonden er keer op keer meer kinderen uit de wijk op het Court. Ook werd er soms samengewerkt met bijvoorbeeld een muziekschool, die al een aantal 'eigen' leerlingen meenam naar het court, wat een aanzuigende werking had. In andere gevallen maakte men gebruik van de formule dat kinderen zich vooraf inschreven voor (delen van) het programma. In alle gevallen waarbij kinderen dan toch 'spontaan' kwamen aanwaaien, was er altijd plek voor deze 'gelukszoekers'.

Het type docent

Voor een succesvolle uitvoering van C@CC zijn 'goede' workshopdocenten onmisbaar gebleken. Maar wat is 'een goede docent' binnen de context van C@CC dan precies? Flexibel zijn bleek toch wel de vaardigheid die met stip op nummer één stond voor workshopdocenten. Uit de verzamelde data blijkt dat een aantal andere vaardigheden ook belangrijk waren. Het is namelijk niet iedere docent gegeven om met gemak op een buitenlocatie met 'vreemde' kinderen te werken in een setting met soms enorm veel prikkels.

Dus het is ook niet voor niets dat veel lokale producers zorgvuldig gekozen hebben voor specifieke docenten.

Als we een doorsnee profielschets van het type docent zouden moeten maken op basis van dit onderzoek, dan zijn onderstaande punten van belang: De docent:

- is flexibel, kan improviseren en begrenzen
- spreekt 'de taal' van de kinderen
- is vaak een 'selfmade professional'
- is energiek
- is een voorbeeld voor de kinderen (omdat hij/zij bijvoorbeeld uit dezelfde wijk komt)
- is bekwaam om met de doelgroep te kunnen werken (speelt bij kinderen in het speciaal onderwijs sterk, maar geldt uiteraard voor alle kinderen)

Veel lokale producers traden eerst in overleg met hun samenwerkingspartners om informatie in te winnen over welke docenten een goede keuze zouden zijn. Immers, een Huis voor de Kunsten of een cultureel centrum kent zijn eigen docenten het beste. Veelal maakte men op advies van deze partijen een keuze. Ook werd er vaak uit het persoonlijk netwerk van de lokale producer of andere betrokkenen gevist. De lijntjes zijn dan kort, de communicatie snel en duidelijk. Ook speelde mee wat voor soort activiteiten aanbod men voor ogen had en de beschikbaarheid van bijbehorende docenten. Tevens hadden veel organisatoren oog voor het belang van continuïteit. Als een docent maar éénmaal beschikbaar was voor een reeks van 3 workshops, dan had dit niet de voorkeur. Men ambieerde eigenlijk overal dat dezelfde docent, op hetzelfde tijdstip, op dezelfde locatie aanwezig zou zijn. Dit wekt vertrouwen en creëert een veilig gevoel voor de deelnemende kinderen.

Hieronder enkele uitspraken van betrokkenen over de keuze voor een bepaalde docent en uitspraken van docenten zelf, zoals deze uit Utrecht:

"Dat is ontzettend belangrijk, heb ik gemerkt, welke docent zet je erop. Omdat je je bij cultuur toch vaak kwetsbaar op moet stellen. Bij sport kan je je wat meer verschuilen achter je kracht, achter je kunde. Bij cultuur moet je laten zien wie je bent. Dat moet je vervolgens op een plein doen waar iedereen je kan zien. Bijvoorbeeld degene die dan het koor deed, dat ze bezig was en dat dan gewoon random kinderen kwamen aanrennen, van 'o, ik wil ook meedoen'. Dat vond ze dan misschien wel irritant, maar het liet ook wel zien dat kinderen het zagen en dachten van 'hé ik wil best meedoen, zo'n koor dat klinkt hartstikke leuk.'"

Een geïnterviewde uit Heerenveen:

"Ik vind het altijd verbazingwekkend hoe flexibel aanbieders zijn qua omstandigheden en daar heb ik altijd wel respect voor. Ik merkte bijvoorbeeld met dat vloggen dat het best wel een jonge groep kinderen was die daaraan meedeed vanuit de BSO. Maar hoeveel ze daarvan al wisten en hoeveel ze ook al bezig waren met filmpjes maken en kijken. Die aanbieder pakte dat heel professioneel op."

Een docent uit Waalwijk:

"Ik improviseer eigenlijk meer dan dat ik echt voorbereid en iets klaar heb liggen. Het ligt gewoon heel erg aan het niveau. Je weet nooit wat voor kids je gaat krijgen. Gaan zij de volle aandacht erbij houden of vinden ze het maar mwah. Of vinden ze het juist heel tof en willen ze meer. Dus ik heb

bepaalde levels in mijn hoofd hoe ver ik kan komen en hoe ik mijn kennis over kan brengen. En dat is het leukste van hiphop of dansen, kijken hoe ver je de kids kan pushen om zichzelf te leren kennen.”

De docenten waren vaak een rolmodel, iemand met wie de kinderen zich makkelijk kunnen identificeren. Een docent uit Heerenveen:

“Vanaf de jaren '80 doe ik het graffiti gebeuren en ik wilde ook wel dat er een nieuwe lichting komt. Wel in de positieve zin natuurlijk, want kijk ik ben vroeger ook alskwajongen begonnen. Maar nu doen we het gewoon voor geld en wij maken mooie dingen en dat probeer ik de jeugd ook uit te leggen, jongens, kleur de wereld.”

De lokaal producer uit Roermond:

“We hebben allemaal een beetje in ons netwerk gekeken en we hebben een aantal coaches neergezet die zelf ook ooit als schoffie in het jongerencentrum kwamen en dingen deden die niet mogen. En dat zijn nu gewoon professionals. Die weten precies hoe die jongeren denken en kunnen daarop inspringen.”

Uit het onderzoek blijkt dat sommige lokale producers veel werk gemaakt hebben van het vooraf informeren van de docent over wat ze kunnen verwachten met betrekking tot soort doelgroep, de opkomst, de locatie, de uitdagingen ter plekke en de eventuele veranderingen in het programma. Dit verwachtingsmanagement zorgde ervoor dat deze docenten goed beslagen ten ijs kwamen. Maar niet overal waren docenten goed voorbereid op de lokale omstandigheden. In een enkel geval is zelfs een docent, in overleg, gestopt, omdat het een mismatch was. Verschillende docenten benoemden trouwens dat ze het prettig vonden om met elkaar ervaringen uit te wisselen en samen te werken.

Het activiteiten aanbod

Het activiteiten aanbod van Cultuur@CruyffCourts was enorm divers. Het aanbod – we laten het sportaanbod hier buiten beschouwing – varieerde van allerlei urban-gerelateerde activiteiten (rap, breakdance, graffiti, fashion) tot aan timmeren, vloggen, tekenen en schilderen, stickeren, zang, dans en theater. Met name in 2019 is er heel veel zelf lokaal ontwikkeld. In 2020/2021 konden veel lokale producers voortbouwen op de ervaringen van andere steden uit de eerste ronde, die verwerkt waren in een handleiding. Of voortbouwen op hun eigen ervaringen omdat ze zelf nu voor een tweede keer C@CC organiseerden. Hierdoor kon er beter ingespeeld worden op de behoeften van de kinderen. Sommigen waren niet bang om out-of-the-box te denken en boden unieke workshops aan zoals fotografie, bouwen met bamboe, een klei-kar of circusvaardigheden.

Lokale producers waren zich er volop van bewust dat de keuze voor het aanbieden van een bepaalde activiteit gevolgen heeft voor de missie van C@CC. Je wilt immers workshops aanbieden waarop deelnemende kinderen kunnen doorstromen naar regulier (al bestaand) aanbod. In sommige gevallen was het moeilijk een programma samen te stellen dat aansprekend was, lokaal beschikbaar én doorstroommogelijkheden had naar regulier aanbod. In één gemeente werd strak vastgehouden aan de – zo ervaren – opdracht om ‘urban’ activiteiten te organiseren. Omdat deze niet lokaal voorhanden waren, werden vooral

docenten van buiten de regio ingezet voor het aanbieden van deze workshops. Dit had als nadeel dat de doorstroom van kinderen naar regulier aanbod bij voorbaat niet mogelijk was. Ook in Zeeland bleek het lastig docenten in te zetten die verbonden zijn aan een instelling. Er is veel gewerkt met zzp'ers, die wel vervolgaanbod konden realiseren, maar daarvoor werkten de regels van het Jeugdfonds soms belemmerend.

De visie van Zeeuwse Jeugdfonds:

"Kijk, onze ervaring is wel dat de cultuurhoek gewoon ontzettend ongeorganiseerd is. Dat maakt het soms lastig om bepaalde keuzes te maken. Als fonds vraag je je dan af: voldoet het aan kwaliteitscriteria? We hebben wel bepaalde uitgangspunten: iemand moet zijn ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en het moet voldoende pedagogisch onderbouwd zijn. Er zijn best hele goede mensen die goed les geven, maar waarvan wij het op basis van de spelregels niet kunnen verantwoorden."

Ook in Almere speelde de kwestie rondom vergoedingsregels van het Jeugdfonds bij het bepalen van het activiteitenaanbod:

"Lid worden bij cultuur... zie je bijvoorbeeld dat een school een muziklerorkest heeft, superleuk! En als je dan daar enthousiast over bent, mag je acht keer meedoen voor 50 euro geloof ik. Ga je dat vergoeden, ja of nee? Want ik geloof dat een kind minimaal negen maanden ergens aan verbonden moet zijn. Dat is een ontwikkeling waarvan je moet afvragen, waarin kunnen we mee? Vaak werkt cultuur bijvoorbeeld ook met strippenkaarten."

Kortom, een doordachte keuze in de programmering hing met vele factoren samen en soms vielen niet alle puzzelstukjes op zijn plek. Gelukkig lukte het op veel plekken wel om activiteiten aan te bieden van lokale docenten waarbij ook lokale doorstroom mogelijk was.

De reacties

We kunnen over het algemeen stellen dat er enthousiast en positief gereageerd werd op Cultuur@CruyffCourts. Zowel op het concept an sich, als op het activiteitenaanbod en op de onderliggende missie. Dit blijkt uit de persoonlijke interviews en uit de digitale vragenlijst.

Ter illustratie, een greep uit de vele uitspraken over de positieve ontvangst van C@CC:

"...en [als je dan] ziet dat kinderen heel veel plezier hebben bij het meedoen aan zo'n workshop. Er zijn vijf workshops, ieder heeft zijn eigen interesse, je ziet ze helemaal stralen. Bijvoorbeeld met tassen maken, bij knutselen. Dan kijk je de andere kant op en dan zie je weer kinderen rappen of beat maken. Dat is het leukste. Dat het vlotjes verloopt en zo. Ieder kind heeft zijn eigen interesse en heeft op zijn of haar manier plezier."

"Ik denk dat de essentie, wat mij het meeste bijgebleven is, dat de kinderen die niet een breed budget hebben ook nog hebben kunnen genieten van hun woensdagmiddag. Kijk, ik ken deze wijken als geen ander, ik weet ook in wat voor situatie bepaalde gezinnen zitten en waarom kinderen niet kunnen sporten. Dus ik weet wel op welk niveau de kinderen aan het genieten zijn en ik heb gemerkt dat dit wel echt nodig was."

“Ik was in eerste instantie natuurlijk ingestapt met het idee van ‘nou, ik ga die kinderen wat leren, dingen op cultureel gebied en dan die doorstroom naar het reguliere aanbod. Maar naarmate het project vorderde dacht ik ‘dat is helemaal niet belangrijk’. Het is juist die uitlaatklep voor die kinderen en dat stukje in het sociale domein wat dan versterkt wordt, waardoor ik uiteindelijk ook mijn idee van cultuur als doel heb losgelaten.”

“Gewoon het hele stukje plezierbeleving wat je bij die jongeren zie. Even ontsnappen uit de thuissituatie of gewoon even weg van alles en alleen maar bezig zijn met zichzelf. Zoals dat fashion, dat is super als je die kinderen ziet stralen. Ik bedoel ze hebben een eigen tas gemaakt, wow. Wie kan dat, zeg maar.”

Op de open vraag (in de digitale vragenlijst 2020/2021) wat de betrokkenen het meest aan het project is bijgebleven, antwoorden 8 van de 27 respondenten in 2020: ‘*het enthousiasme van de kinderen*’ en/of ‘*blijge gezichten van de kinderen*’ en/of ‘*kinderen zien lachen*’ en/of ‘*kinderen die enthousiast werden*’. In 2019 zien we ‘*enthousiasme*’ hoog scoren (17 van de 32), naast ook kritische punten als ‘*gebrek aan ondersteuning*’, en ‘*dat kinderen niet bij de afsluiting aanwezig konden zijn*’.

Enkele reacties:

“De vrolijke gezichten van de deelnemers. We hebben veel kinderen mogen bereiken met Cultuur@CruyffCourts. Voornamelijk kinderen die je anders niet snel treft.”

“Het enthousiasme van de samenwerkende partners en de blijge gezichten van de kinderen op de playground.”

“De kick-off. Mooie start, veel kinderen. Iedereen in beweging met sport of cultuur. Prachtig!”

Sport en cultuur

Vaak was het juist ook de combinatie van sport en cultuur die veel enthousiasme triggerde.

Over het verschil tussen sport en cultuur werd opgemerkt in Zeeland:

“Met name de uitwisseling tussen sport en cultuur is mij bijgebleven. Dat je toch wel ziet op de CruyffCourts dat je dan wat uitwisseling krijgt, dat vond ik wel heel erg leuk. Maar toch ook wel dat de hele sportieve kinderen komen waarvan je weet ‘jullie zijn echt geen cultuurkinderen’. En dat er ook cultuurkinderen komen waarvan je denkt ‘volgens mij ga je ook nooit een sportaanvraag doen’. Dus dat het ook wel twee echt aparte doelgroepen zijn.”

De lokaal producer tevens Cruyff Coach uit Capelle a/d IJssel merkt op:

“Het is bijna hetzelfde als met sport, maar ik merk met cultuur dat ze toch een beetje uit hun comfortzone gaan denken en anders dingen gaan benaderen. Met sport is het eigenlijk meestal gewoon doen en je ziet maar waar het schip strandt. Maar hier zie je echt een bewuste keuze van ‘o, kijk, als ik nu dit zo doen, kijk wat ik dan ook kan bereiken’. Dus dat vond ik leuk om te zien.” En: “Dat kinderen heel vaak vroegen van wanneer is het weer? En dat ouders zeggen dat ze nog nooit iets gehad hadden in de vakanties en dat ze nu gewoon lekker met hun kinderen iets leuks kunnen doen.”

En in Haarlem noteerden we:

“Überhaupt cultuuractiviteiten, dat heb ik nog nooit meegemaakt. Ik doe dit werk al 7 jaar. Vroeger was ik ook zelf deelnemer en dit soort projecten waren er nooit. Dus dit hele project gaat me sowieso bijblijven, want het is tof om kennis te maken met verschillende soorten cultuuractiviteiten. Dus niet alleen maar sport. Want als ik terugkijk naar mijn eigen jeugd en ook naar de kinderen, die zijn vooral heel veel bezig met sport. En als je dan ziet hoeveel meer je kan doen. Dat is echt wel tof om te zien.”

Het werd dus als heel waardevol gezien dat sport en cultuur beiden aangeboden konden worden. We hebben eerder al wel gezien dat beschikbaarheid van aanbod in de wijk en dus de mogelijkheid tot doorstroom bij cultuur minder groot is dan bij sport. Er zijn vele sportverenigingen in wijken die betaalbaar en laagdrempelig aanbod hebben. Bij cultuur zijn grotere instellingen of amateurkunstverenigingen niet altijd ingespeeld op de kinderen uit de wijken waar C@CC plaatsvond óf zijn ze te ver weg. Daarom is veel gewerkt met ondernemende zzp'ers, die echter weer niet altijd continuïteit kunnen bieden. Kortom: op sommige locaties een puzzel om op te lossen.

3 Special Courts

Naast Cruyff Courts in woonwijken, realiseert de Cruyff Foundation ook Cruyff Courts bij instellingen en scholen voor kinderen met een beperking. Deze zogenaamde Special Cruyff Courts zijn aangepast aan de behoeften van deze kinderen. Om het Cruyff Court optimaal te benutten, wordt in samenwerking met therapeuten en docenten gekeken of het veldje een centrale plek kan innemen in het les- en behandelprogramma. Er vonden in 2019, 2020 en 2021 op zes keer edities Cultuur@CruyffCourts plaats op Special Courts in Apeldoorn, Ermelo, Arnhem en Lichtenvoorde.

De insteek van C@CC op Special Courts was niet om kinderen te laten doorstromen naar regulier aanbod. Veel leerlingen in het speciaal onderwijs maken aanspraak op al bestaande financiële ondersteuning vanuit diverse langdurige zorgwetten en PGB- budgetten, waardoor ze niet in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het Jeugdfonds. De insteek was vooral om leerlingen in aanraking te laten komen met cultuur en zodoende hun interesse aan te wakkeren.

Bevindingen

De belangrijkste bevindingen die naar boven komen in relatie tot Cultuur@CruyffCourts op Special Courts zijn de volgende:

- Ondersteuning vanuit het Jeugdfonds Sport en Cultuur gaat voor veel leerlingen in het speciaal onderwijs niet op, omdat ze al gebruik maken van PGB-budgetten en andere financiële ondersteuning vanuit diverse langdurige zorgwetten e.d.
- Vooroordelen over deze doelgroep maken het vinden van *juiste* workshopdocent complex.
- Briefing vooraf van de workshopdocent (door de leerkracht) over de 'speciale' doelgroep is daarom essentieel (over concentratiestoornissen, angststoornissen, gedragsproblematiek).
- Tijd vrijmaken om leerlingen van te voren te informeren en te enthousiasmeren.
- Continuïteit in programmering en workshopdocenten is wellicht nog essentiëler voor deze doelgroep dan op reguliere Courts (verandering is moeilijk te hanteren voor veel van deze kinderen).
- Groepsgrootte maakt veel uit; kies voor kleine groepen.
- Maatwerk is een belangrijke sleutel tot succes, vooral als het gaat om keuzes voor workshops. Inventariseren van gevoeligheden en voorkeuren van kinderen is nuttig.
- Zelfs al maakt het Special Court deel uit van het schoolplein, het creatief of artistiek bezig zijn in de openbare ruimte (buiten) was voor veel leerlingen een brug te ver. Het voelde niet veilig. Daarom kozen sommige lokale producers om die activiteiten naar binnen te halen.
- Kennismaking introduceren: leerlingen bekend maken met de diversiteit aan culturele activiteiten die zij zonder C@CC nooit hadden ontdekt. Vooral het bewustwordings- proces triggeren: er is zo veel cultuur om ons heen en ook cultuur die jou (als leerling) aanspreekt.
- Leerlingen ervaren dat cultuur-maken of cultuurdeelname een positieve bijdrage heeft op zelfvertrouwen. Het zet aan tot zelfreflectie en stimuleert creativiteit.

- Cultuur@CruyffCourts stimuleert het ontdekken en verder willen ontwikkelen van bepaalde vaardigheden, en dit kan op allerlei domeinen zijn: creativiteit, communicatieve vaardigheden, organisatiekracht; kortom een stimulans om je eigen talent te ontdekken en verder te ontwikkelen.

Organisatie

Voor de activiteiten bij de Special Courts was de werving en samenwerking geen probleem – op een uitzondering na – omdat er al een sterke relatie bestond met de scholen voor speciaal onderwijs. Wel dachten daar de leerkrachten dat het een extra belasting zou vormen. Van een betrokkene bij een Special Court tekenden we de volgende quote op:

“De leerkrachten die het gewoon zwaar hadden en waarbij de emmer toch wel vol zat. Die in het begin ook best wel hiertegen opzagen van, o, moeten we nog ook nog daaraan denken. En als je hoofd vol zit, is dat heel moeilijk.”

(Bijna) alle programmering maakte deel uit van binnenschoolse activiteiten en leerlingen deden zo als het ware ‘verplicht’ mee aan Cultuur@CruyffCourts. Er was dus ook geen sprake van werving buiten de schoolmuren.

De ervaringen van de lokale producer in Arnhem en Renkum:

“Ik ben gelinkt aan twee mensen daar, van het speciaal onderwijs in Lichtenbeek, die ook ontzettend gemotiveerd waren om dit te gaan doen. Dus met zijn drieën vormen we eigenlijk gewoon echt een topteam... En met zijn allen hebben we vier goede aanbieders gevonden, die bij ons bekend waren én bekend waren met de doelgroep. En die ook nog voor aanbod erna kunnen zorgen, op eentje na, maar daar hebben we wel weer wat anders op gevonden. Dus het was ook superfijn samenwerken.”

In Apeldoorn ging het als volgt. Voor het aanbod heeft de combinatiefunctionaris, die als producer optrad, vooral contact gezocht met lokale aanbieders. Dit zodat *als* de leerlingen het leuk vinden ze ook bij deze aanbieder terecht kunnen. Bijna alle activiteiten kwamen van Apeldoornse aanbieders, behalve 3D tekenen, die kwam uit Kampen. Voor het zoeken naar geschikte docenten heeft zij hulp gevraagd van Gigant, het Apeldoorns Kunstencentrum, en zo kwamen ze samen tot aanbieders die zowel goed in hun vak zijn als goed ingespeeld zijn op het omgaan met kinderen met gedragsproblematiek of psychische bagage. Bij de workshops was altijd een leerkracht van school aanwezig om te ondersteunen en tips te geven hoe om te gaan met de leerlingen.

Reacties

Over de reacties op Cultuur@CruyffCourts op de Special Courts kwamen de volgende geluiden binnen.

Een partner uit het Gelderse zei:

“Een meisje dat gewoon met dansen in een rolstoel helemaal uit haar dak gaat op de muziek! Die muziek zit dan gewoon in het lijf en wat ze wel kan bewegen. En met de aftrap kregen alle kinderen 4 workshops van een kwartier. Na een kwartier ging het signaal dat ze naar de volgende

moesten. En dat meisje riep 'ja, ja, we gaan door naar de volgende, waar is de volgende, waar moeten we heen?'. Die was zo blij en enthousiast, die wou gewoon doorgaan."

Een circusdocent maakte tijdens Cultuur@CruyffCourts het volgende mee:

"Er zijn op zich wel meerdere mooie momenten geweest, maar er was een jongetje dat het heel lastig vond om überhaupt in de groep aanwezig te zijn, om aan het programma deel te nemen. Hij is ook een aantal keer met de docent de gymzaal uit geweest. Maar op een gegeven moment kwam hij terug en had eigenlijk nergens zin in. Totdat hij bij de loopbal kwam, die grote ronde bal waar je op kunt lopen. Dat vond hij heel spannend. Hij is daar toen toch op gegaan met behulp van mij en andere kinderen. Uiteindelijk wilde hij dat zelfs heel graag presenteren aan de groep. Zo'n schakelmoment, dan plezier en een succeservaring."

In Apeldoorn waren de reacties van de leerlingen veelal positief. De lokale producer vertelde daarover:

"De reacties van de leerlingen tot nog toe zijn heel enthousiast. Vooral bijvoorbeeld rapper Dani, die we drie keer met clinics hebben gehad en dan als einddoel samen een rap opnemen. Ja, dan merk je dat de leerlingen dat heel vet vinden en erop aanslaan.... De kunst is om onze doelgroep uit te dagen en zien te pakken met de gedachte van: hé, dit is gaaf, misschien kan ik dat óók wel? En bij beatboxen gaat het natuurlijk over gekke geluiden en je moet gekke bekken trekken om die geluiden te maken, en daar wordt natuurlijk over gegniffeld. En uiteindelijk, dan zie je dat de leerlingen die niet mee wilden doen in de les, de klas uitlopen terwijl ze stiekem de geluiden proberen na te doen. Dan weet je: ze vonden het wel leuk en interessant maar ze moeten over die drempel heen. En dat is het mooie aan dit project: je kan ze kennis laten maken met dingen die ze niet kennen en dat de school binnen halen, waar anders geen budget voor is."

Zowel het laten kennismaken met kunst en cultuur, het triggeren van interesse in cultuur, alsmede het bewust worden van je eigen creativiteit zijn mooie opbrengsten van Cultuur@CruyffCourts op de Special Courts. Deze waardes dragen bij aan een vergroot zelfvertrouwen van de kinderen:

"We hadden ook een jongen die houdt heel erg van rappen, maar hij vindt in het algemeen alles wel 'stom'. Maar toen kwam er een bekende rapper bij ons op school en toen zat ie al met grote ogen naar die rapper te kijken. En toen vroeg de rapper aan de kids of er iemand was die even freestyle wilde rappen: nou dat durft eigenlijk niemand. En toen deed die jongen dat dus wel. Toen dacht ik: dit is vet! Zo'n jongen durft dat dus wel, en hij voelde zich blijkbaar zo veilig en op het gemak. Ja die rapper deed dat echt zo goed. En hij vertelde dingen die zelfs zijn vaste juf er niet uit krijgt...en de rapper kreeg dat er binnen een half uur uit...ja das echt zo'n meerwaarde. En het is vaak de aandacht en erkenning die ervoor zorgen dat zulke kinderen dan beginnen te denken: hé, ik kan dit, ik kan wel iets creatiefs."

4 Uitdagingen

In de uitvoering ervaren lokale producers, en andere betrokkenen, een aantal uitdagingen op facilitair, organisatorisch en inhoudelijk gebied. De belangrijkste daarvan zijn:

Facilitair

- werken op een buitenlocatie
 - de invloed van het weer
 - het ontbreken van een alternatieve binnen-locatie
 - het werken met niet-weerbestendige materialen (muziekinstrumenten/apparatuur)
 - creëren van een gevoel van veiligheid

Organisatorisch

- tijdgebrek of ervaren tijdsdruk
- de betrokkenheid van Cruyff Coaches
- de onzichtbaarheid van intermediairs

Inhoudelijk

- bereik oudere doelgroep 12 t/m 15 jaar
- ouderparticipatie
- realiseren doorstroom

Facilitair

Allereerst de voor- en nadelen van de buitenlocatie. Uiteraard geeft het organiseren van een buitenevenement in Nederland risico op beïnvloeding door het weer. Soms was het te nat, soms was het te heet, soms was het te winderig, soms lag er zelfs sneeuw!

Vaak ook werden facilitaire obstakels genoemd als uitdaging: waar halen we stroom vandaan? Hoe creëren we schaduwplekken? Hoe gaan we om met apparatuur en instrumenten die er niet op gemaakt zijn om buiten gebruikt te worden? Waar huur ik een aggregaat? Wie gaat helpen bij het opzetten van de tent of het sjouwen van stoelen of banken? Allemaal hele praktische dilemma's. Sommige lokale producers hadden het voordeel om, indien nodig, uit te wijken naar een binnen-locatie, zoals een nabijgelegen school of wijkgebouw. Soms waren lokale producers een partnerschap aangegaan met een lokaal café of een scoutingvereniging waarbij men gebruik kon maken van hun faciliteiten. En soms moesten er noodgedwongen activiteiten op het Court afgeblazen worden, omdat er geen alternatieven waren en de omstandigheden op het Court zodanig waren dat het houden van C@CC niet verantwoord was. Een meer inhoudelijk punt van het werken op een buitenlocatie was het creëren van een gevoel van veiligheid voor de kinderen: dat ze zich vrij voelden om de culturele activiteiten uit te proberen. Zoals eerder gezegd spelen daar de docenten en lokale producers een centrale rol bij.

Organisatorisch

Tijdgebrek

Een belangrijk punt dat door met name lokale producers naar voren werd gebracht was dat zij te weinig uren beschikbaar hadden om zich op de voor hun optimale manier in te zetten voor C@CC. Het tijdgebrek, of het ervaren daarvan, kwam soms voort uit een onderschatting van de voorbereidingstijd. Bijna alle coördinatoren en lokale producers gaven aan dat er (te) weinig uren waren voor coördinatie, omdat de opstartfase meer tijd kostte dan voorzien, zelfs als er al goede contacten waren met samenwerkingspartners. Het gaat dan om zaken als: samenwerking opstarten, activiteiten bedenken en plannen, docenten regelen, werving organiseren en financiën op orde hebben. Soms ervaaarde men veel tijdsdruk omdat er weinig tijd (ingepland) zat tussen de opstart van C@CC en de aanvang. Ook werd herhaaldelijk gesteld dat het werken op een buitenlocatie veel praktische voorbereidingstijd nodig heeft en ook veel helpende handjes ter plekke. Dit was niet door iedereen voorzien.

Dus tijdgebrek of in ieder geval het ervaren van tijdsdruk was een horde waar lokale producers tegenaan liepen. Desalniettemin gingen zij daar flexibel mee om. De meesten zeiden: "gewoon doen en dan ervaren". Dat ging dan wel om gemeenten waar al sterke samenwerkingsverbanden bestonden en men direct zicht hadden op wie ingeschakeld zou kunnen worden voor dit project. Een observatie van een lokale producer:

"Ga gewoon in de buurt kijken wat voor aanbieders je hebt. Ga niet heel moeilijk denken. Denk gewoon wat versta jij onder cultuur? Wat zie je om je heen? Dus niet denken van nou moet ik iets heel groots hebben, want dan kan het eigenlijk alleen maar fout lopen."

Een andere lokale producer zei:

"Toen heb ik een heleboel workshopdocenten benaderd en een programma samengesteld. Dat was wel kort dag en ook weinig tijd om het echt bekend te maken. Daarvoor had ik ook maar weinig uren gekregen. Maar ik heb zoveel mogelijk geprobeerd om samen te werken met wat er al was in de wijk en met allemaal scholen en instanties om het toch zichtbaar te maken voor de kinderen. Maar het is gewoon iets heel nieuws en dan vinden kinderen het ook vaak spannend."

En weer een ander was direct enthousiast:

"Dat we de kans kregen Cultuur@CruyffCourts te organiseren was een cadeautje want het sloot perfect aan op het project Boemerang dat al liep. Daardoor konden we snel van start."

Een ervaring vanuit Zuid Holland was illustratief:

"Wat ik zelf anders zou doen? Ik denk dat ik eerder een gezamenlijk gesprek zou hebben met de gemeente en lokale producer, eerder in het proces daar duidelijke afspraken maken. Maar goed, wat ik ook wel vond is dat het voor mij veel meer tijd heeft gekost dan ik had verwacht om toch alles te regelen aan de voorkant."

Ook op andere plekken ervaaarde men een hoge werkdruk in de voorbereidingen:

"Ik denk wel, die subsidie was bedoeld voor de activiteiten, maar dit vraagt ook wel coördinatie en andere zaken. Ik denk dat als je iets wil doen laten slagen, moet je daarop ook inzetten. En het zijn niet alleen de activiteiten die zorgen dat iets slaagt, maar ook alles wat daarachter gebeurt."

Een beleidsmedewerker van de gemeente Hilversum die betrokken was bij de opstart waarschuwt:

“...zorg vooral dat er genoeg mensen zijn om het te organiseren, want het vraagt toch iets meer dan je zou denken.”

Een betrokkene uit Brabant vond dat er veel druk op de organisatie stond:

“Facilitair is een groot issue, mankracht is een heel groot issue, budget is weer een issue, planning... dus een plan van aanpak van 50 pagina's of zo en dat moet deze week geleverd... Wij zijn professionals, we weten waar we het over hebben. We komen ergens mee, we weten wat we moeten leveren, we staan al jaren in het werkveld. Zorg dat de projectcoördinator zelf mag beschikken over het budget. En waardeer de jongeren die in onze gemeente rondlopen en alles gefaciliteerd hebben met een muziekinstallatie, een tent en pannakooi.”

Betrokkenheid Cruyff Coaches

In het geval van enkele Cruyff Coaches was er sprake van wel *willen* bijdragen, maar er geen tijd of uren voor hebben – en daardoor waren zij onzichtbaar. In Haarlem en Rotterdam bijvoorbeeld waren Cruyff Coaches betrokken, maar die konden minder aanwezig zijn dan zij hadden gewild zijn, omdat ze ook op andere locaties moesten werken. Zij hadden kortom geen uren gekregen zich in te kunnen zetten voor dit project. Waar geen duidelijk aanspreekpunt was vanuit de Cruyff Foundation ontstonden soms praktische knelpunten, zoals: geen mogelijkheid om posters op te hangen omdat onbekend was wie de sleutel had van het posterbord of al voetballende jongeren die geen plaats wilden maken voor de culturele activiteiten. In zijn algemeenheid is de conclusie dat de rol van de Cruyff Coach niet overal helder was en dat de bekendheid rondom deze functie en diens potentiële bijdrage aan C@CC beter zou kunnen.

Onzichtbaarheid intermediairs

Voor intermediairs gold dat betrokkenen soms niet wisten van hun bestaan of dat ze als onbereikbaar werden gezien. Een lokale producer zegt over de rol van de intermediair:

“Ik weet niet wie de intermediairs zijn, ik heb er bijna geen gezien. En we vroegen ook op een gegeven moment om een lijst om die mensen ook eens te benaderen...En dat mocht niet...Want ik dacht, die kunnen die aanvragen met die kinderen doen... Maar hij mocht die gegevens niet delen. Maar als ik dan hoor dat er iets van negentig van die intermediairs zijn en ik ken er misschien maar twee of drie. Nou drie. Die het misschien wel heel erg leuk zouden vinden om het te zien en mee te krijgen? En zeker als ze weten van o, dat kind zit op die school. En de intermediairs weten vaak wat meer via school van een situatie van een kind, dan hebben zij daar echt wel een cruciale rol. Ik snap ook wel dat jullie niet die gegevens krijgen, maar dan zou Jeugdfonds natuurlijk zelf die mensen kunnen benaderen en actief wijzen hierop. En misschien is dat gebeurd, misschien niet. Maar dat is wel een belangrijke tip.”

Een andere lokale producer ervaaarde ook ergernis over de onbereikbaarheid van intermediairs:

“Ik wilde een lijst van intermediairs... Maar die mocht ik niet ontvangen in verband met de AVG. Dat snap ik, maar het is moeilijk om door te verwijzen naar een intermediair als ik niet weet wie het zijn! Dus toen dacht ik bij wijze van spreken: ik wil zelf intermediair worden, want ik sta hier elke week en zie die kids elke keer.”

Maar ja, ik snap ook wel dat het risico van belangenverstrengeling speelt... Dus ja, daar hebben we het wel over gehad. Dat vind ik eigenlijk wel het moeilijke aan het hele verhaal. Wij moeten dus op het court kinderen attenderen op het Jeugdfonds en dat moet dan via een intermediair gaan, maar die intermediairs die zie ik helemaal niet! Ja ik wil die kids heel graag binnen halen en ik zag ook potentiële kandidaten daarvoor, maar hoe gaan we die stap nu zetten? (...) Bij elke activiteit zou een intermediair aanwezig moeten zijn. Of in ieder geval één keer in de week.”

In Beverwijk hebben we een soortgelijke ervaring opgetekend:

“Dat zei ik dus ook, kan ik niet intermediair worden meteen? Want dan kan ik het ook regelen. Maar dat kan dan weer niet, omdat ik onvoldoende zicht heb op de financiële positie van die mensen. Maar ik heb nu wel een lijst gekregen van alle intermediairs in Beverwijk. En ik heb eigenlijk geleerd dat je gewoon stout moet zijn en iemand gewoon op moet geven en dan regelt die muziekschool wel een intermediair die dan zorgt dat de formuliertjes ingevuld worden. Eerst gewoon aanmelden en dan gaat het proces wel in werking.”

In het hoofdstuk Aanbevelingen voor de toekomst zullen we op basis van deze ervaringen enkele ideeën op een rij zetten hoe de rol van intermediairs beter tot zijn recht zou kunnen komen.

Inhoudelijk

Bereik ‘oudere’ doelgroep 12+

In zowel de interviews als in de digitale vragenlijst is gevraagd naar welke leeftijdscategorie de doelgroep was en welke leeftijdscategorie kwam opdagen. In het algemeen laat het onderzoek zien dat de voornaamste doelgroep kinderen in de leeftijd 8 tot en met 12 jaar was (dus basisschoolkinderen). Op sommige plekken is bewust gekozen om ook de oudere doelgroep te proberen te bereiken (13-16 jaar), maar eigenlijk is dit op geen enkele plek een succes geweest, behoudens de voetbaltoernooitjes en panna-knock out-events waarbij altijd een hoger gehalte jongens vanaf 13 jaar meedoet (deze activiteiten vielen buiten Cultuur@CruyffCourts). Bijna alle lokale producers geven aan dat zij anderen zouden aanraden om vooral kinderen van de basisschoolleeftijd proberen te bereiken. Voor die categorie zien zij het grootste potentieel tot succes en uiteindelijke doorstroming naar regulier aanbod van sport of cultuur. Dikwijls werd er ook geopperd dat pubers toch wat wispelturiger zijn en leven met de dag; zij laten zich niet makkelijk vastpinnen. En ook dat jongeren van deze leeftijd vaak ook al een bijbaantje hebben, een vriendje of vriendinnetje en daardoor hun vrije tijd heel anders, en veel zelfstandiger, inrichten dan kinderen tot 13 jaar. Zou je de doelgroep 12+ willen bereiken, moet je écht speciaal iets voor deze doelgroep organiseren, mét eigen inbreng van de jongeren.

Ouderparticipatie

Ouderparticipatie is bij de grote meerderheid van de Cultuur@CruyffCourts zeer beperkt gebleven. Met ouderparticipatie bedoelen we dat ouders actief zichtbaar, aanwezig en bereikbaar waren of zelf actief contact zochten met de organisatoren van C@CC of intermediairs. Uiteraard speelde corona daarbij vanaf 2020 óók een rol. In veel gevallen was er sprake van geen enkel contact tussen lokale producers, workshopdocenten of andere organisatoren en de ouders van deelnemende kinderen.

Her en der werd gesteld dat kinderen uit gezinnen met een lagere sociaaleconomische status minder ouderbetrokkenheid heerst. Soms waren ouders wel in beeld, maar was er niemand beschikbaar om ouders aan te spreken of te informeren over het Jeugdfonds. Soms was er wel iemand beschikbaar om dat te doen, maar wist men simpelweg niet hoe een gesprek aan te knopen. Het aanspreken van ouders met de achterliggende gedachte om hen te informeren over het Jeugdfonds kan gevoelig liggen, als je niet de juiste toon of formulering kunt vinden. Immers, niemand zal het als prettig ervaren om als 'armoedig' bestempeld te worden. Het feit dat op sommige plekken intermediairs niet betrokken waren bij C@CC, of dat men soms van hun bestaan niks afwist, maakte het erg moeilijk om ouders daadwerkelijk te bereiken. In diverse interviews is dan ook de behoefte uitgesproken om ondersteuning te krijgen vanuit het Jeugdfonds bij dit onderwerp. Er werd gevraagd om handvatten, methodes of kennis over hoe ouders aan te spreken. Een praktisch obstakel was ook dat er vaak niemand tijd had om tijdens Cultuur@CruyffCourts de langs de lijn staande ouders (als die er waren) aan te spreken, omdat ieders takenpakket al vol zat.

Hieronder zetten we ter illustratie enkele ervaringen van lokale producers op een rij met betrekking tot ouderparticipatie.

In Katwijk ervaarde men het als moeizaam om ouders te bereiken:

"Je bent best wel afhankelijk van de kinderen die er naartoe komen zeg maar. En dat vind ik ja, je hebt echt zo'n school nodig. En dat vind ik wel lastig aan het project gewoon want ja, als er geen kinderen zijn dan kan je ook niet de ouders bereiken. En als er wel kinderen zijn, zijn niet alle ouders er. Dus die koppeling naar een intermediair of naar het Fonds dat vind ik soms gewoon lastig (...) Juist dat stappenplan naar een intermediair. Dus er staat inderdaad wel, oké, een intermediair moet je erbij betrekken. Ja, dat snapt iedereen. Maar hoe betrek je nou zo'n intermediair...? Dat vind ik nog wel een ontbrekende schakel. Hoe kunnen we die ouders nou echt betrekken bij het project? En hoe wordt het nou echt een feest van de wijk? Met cultuur ook. Dus ja, dat denk ik dat daar nog echt heel veel winst valt te behalen."

De lokale producer in Rotterdam had een lijntje met een school die werkte met ouderconsulenten:

"Het contact met de ouders liep nu via scholen. Die hebben ouderconsulenten. Ik heb ze wel eens gesproken, maar als je dat vaker doet, kun je bouwen."

In Maastricht waren ouders niet in beeld. De lokale producer vertelde:

"We hebben niks aan de ouders kunnen laten zien in levenden lijve, wat ik wel heel jammer vind. Maar we hebben wel heel veel foto's en er is ook een aftermovie gemaakt. En dat willen we wel heel graag naar alle ouders sturen, zodat ze toch op die manier op de hoogte zijn van alles dat er gebeurd is. Maar dat persoonlijke contact en ook de doorverwijzing naar het Jeugdfonds bijvoorbeeld, dat moet je echt persoonlijk doen. Dat kun je bijna niet via een filmpje of via tekst doen, dat werkt gewoon niet. Dus daarin ben ik wel bang dat we minder ouders echt erbij hebben kunnen betrekken en ook informatie hebben kunnen geven over het Jeugdfonds. Zo'n A4'tje wat ze dan meekrijgen, je weet niet of het überhaupt dan gelezen wordt. En als ik het ze vertel, dan weet ik wel dat ik het ze verteld heb."

In Tiel had de lokale producer wel contact met ouders, maar wist niet zo goed *hoe* ze het Jeugdfonds Sport en Cultuur kon promoten:

“Er was een moeder die zag ik op een gegeven moment twee keer in de week en dan heb je wel zo’n band opgebouwd en dus toen dacht ik na een tijdje: nou nu durf ik dat gesprek wel met haar aan. En dus zei ik: het Jeugdfonds Sport en Cultuur zorgt ervoor dat een kind dan een heel jaar op les kan voor kinderen die het moeilijk hebben thuis en voor wie het financieel ook wat lastiger is. En toen zei zij: ja maar we zitten net boven de grens. En toen dacht ik: ja shit, maar qua achtergrond en de achtergrond van het kind is het eigenlijk juist wél heel belangrijk dat zij aanspraak maken op het Jeugdfonds, want financieel gaat dat naar hele andere kanalen toe. Ok, dus toen dacht ik: je wordt financieel getoetst, maar je moet eigenlijk ook de situatie toetsen. En ik zag ook steeds een aantal kinderen die toevallig op de school van m’n zus zitten – zij is daar basisschooldocent – waarvan ik dacht: die komen er wel voor in aanmerking. En toen vroeg ik mijn zus: weet jij hoe hun achtergrond eruitziet?”

Mijn zus vermoedde hetzelfde. Dus toen heb ik dat een beetje via school gespeeld, maar of dat uiteindelijk opgepakt wordt door de school, dat weet ik niet. Dus zelfs als je een intermediair hebt, dan blijft het volgens mij een lastig verhaal en moeilijk om dat gesprek op gang te brengen. Dus ik weet eigenlijk niet hoe dat anders kan.”

Een plaats waar het wel goed ging en volop ingezet is op ouderparticipatie is Beverwijk. De lokale producer had zichzelf speciaal daarvoor vrijgeroosterd:

“Ik heb mezelf echt eruit geroosterd. Kijk, als producent bent ik vooral organisatorisch actief. Ik heb ook budget gekregen om het organisatorisch rond te maken. Maar ik heb vanuit het werkbudget ook uren voor mezelf berekend om tijdens de evenementen zelf, tijdens de workshops zelf, aanwezig te zijn en ook die ouders aan te spreken. En ik denk ook dat dat de essentie is. Dat die kinderen enthousiast raken en dat je ondertussen met die ouders kan praten en dat die ouders zien dat die kinderen glunderen, dat die plezier hebben, dat die iets laten zien wat soms die ouders helemaal niet kennen. Dat hun kind plezier heeft in muziek maken. En dat die te horen krijgen van wauw, wat kun jij dat goed, je hebt talent. En als je dan met die ouders praat en aangeeft, er zijn mogelijkheden, ook als u wat minder geld heeft, dan ga je je doel halen. Dus ik denk dat dat essentieel is.”

Een van de workshopdocenten in Haarlem legde uit dat juist het lokale karakter van Cultuur@CruyffCourts ouderbetrokkenheid misschien verminderde, omdat C@CC op het lokale ‘veldje’ gehouden wordt waar de kinderen sowieso al zelfstandig heen mochten.

Dan kun je niet verwachten dat ouders bij C@CC opeens meegaan. Hij redeneerde als volgt:

“[Ouderbetrokkenheid] Altijd een lastig ding. Want helemaal omdat- de kracht van het lokale is, het is op hun sportveldje, dus dat is superfijn, maar dat zorgt er ook voor dat die ouders gewoon zoiets hebben van oké, ga maar. En niet hun kind moeten afzetten of hun kind moeten wegbrengen. Dus daar hebben we echt heel veel moeite met de ouders bereiken. Alhoewel we wel gewoon een briefje meegaven en daar heel erg op zaten. En onze rolmodellen- als er ouders kwamen, hadden we ook verschillende rolmodellen rondlopen die dan juist het gesprek een-op-een met de ouders aangingen, dus dat wel. Maar als ik een percentage zou moeten noemen, denk ik dat we misschien twintig procent van de ouders hebben bereikt van de kids die er waren, weet je..”

Realiseren doorstroom

Het aantal kinderen dat is bereikt met Cultuur@CruyffCourts varieerde per keer en per Court behoorlijk. De ene keer kwamen er 6 kinderen, een volgende keer 50. In totaal zijn bijna 4000 kinderen bereikt, evenredig verdeeld over jongens en meisjes.

Uit de gesprekken met de lokale producers blijkt dat vaak niet de kwantiteit, maar de kwaliteit de boventoon voert in het oordeel en gevoel over hoe succesvol het bereik was. Met andere woorden, in diverse gesprekken is de zin opgetekend:

“Ook al hebben we maar één kind bereikt, dan is het voor mij al geslaagd.”

Uit de interviews, deelnemerslijsten en observaties blijkt dat vooral kinderen tussen de 8 en 11 jaar - maar soms ook nog jongere kinderen (broertjes, zusjes) – hebben deelgenomen.

Jongens en meisjes zijn evenredig bereikt. Dit is op zich al een mooie opbrengst, omdat met de sport op het Cruyff Court vaak meer de jongens bereikt worden. Nu met de culturele activiteiten komen ook de meisjes uit de wijk beter in beeld.

Betrokkenen en organisatoren realiseren zich dat het aantal deelnemende kinderen niet gelijk staat aan het aantal doorstromende kinderen. Desondanks waren bijna alle lokale organisatoren tevreden over de opkomst, zeker gezien in 2020 en 2021 de bemoeilijkende omstandigheden vanwege corona. Hieronder zijn wat inzichten verzameld vanuit de interviews over het bereik en de doorstroom. Belangrijk punt dat naar voren kwam, is dat het aantal deelnemende kinderen meestal wel naar verwachting of tevredenheid was, maar dat de fase van het doorstromen van kinderen naar regulier aanbod volgens velen meer aandacht verdient.

De lokale producer uit Venlo vertelde:

“Bijna één-derde van alle kinderen die de proefworkshops hebben gedaan, hebben we bereikt. Daar ben ik best tevreden over. Dat vind ik gewoon heel goed. En wat nu heel belangrijk is: is wat doe je na die acht weken? Want het Jeugdfonds zou heel goed moeten kijken naar welke kinderen gaan er nou echt structureel door. Dat is ook mijn inzet voor de komende, laatste weken; bewustwording creëren bij de kinderen en de ouders dat ze daadwerkelijk door kunnen gaan, als ze dat willen, met ondersteuning van het Jeugdfonds. Dat is toch wel iets dat best leeft.”

Een coördinator uit Rotterdam stelde:

“Doorstroom is vanuit Cultuur@CruyffCourts heel moeizaam, de stap is te groot. Misschien moet je het traject verlengen, met vaker lessen op eenzelfde plek. Je hebt minimaal een half jaar nodig om contacten en vertrouwen op te bouwen....De politieke ambitie is om alle kinderen te bereiken. We bereiken nu 8.500 van de 40.000 kinderen waar het om gaat, dus dat kan écht meer. Dat gaat niet vanzelf. We moeten de intermediairs activeren, het aanbod motiveren en samenwerking zoeken met het sociaal domein en het onderwijs.”

Vanuit Beverwijk ervaarde men het als volgt:

“En ik zoek ook naar, in eerste instantie dus, hoe kan ik zo'n Jeugdfonds nu simpel brengen naar ze, naar die ouders? Hoe kan ik ervoor zorgen dat die weten hoe je die weg moet bewandelen? En die vervolgstap maken. Dit is hartstikke leuk en ik krijg kinderen enthousiast en ik krijg ook wel kinderen zo ver dat ze zeggen, ik zou graag wel wat vervolg willen doen. Maar ik kom dan toch als het weer gaat om bijvoorbeeld die dj-cursussen, dan heb je de jongerenwerkers, die vinden het oké, zo'n buurthuis vindt het oké, die dj-docent vindt dat leuk. Maar hoe krijg ik dat dan voor elkaar dat

het structurele aanbod er komt? Dat is best lastig, want dan komt je in allerlei systemen terecht, procedures terecht, dan moet de gemeente er ook weer wat vinden en dan heb je ook weer concurrerend aanbod vanuit de samenwerkende andere partij die dat weer eigenlijk niet wil, want die wil weer die deelnemers- Nou, het is heel veel- Het is gewoon heel moeilijk om dat tot stand te brengen.”

In Roermond werd de moeilijkheid van doorstroom in relatie tot de wijk gebracht:

“Vroeger noemden we dat een aandachtswijk. Hier zitten veel vluchtelingen, die worden geplaatst in die flatjes allemaal. Met heel grote gezinnen eigenlijk.

Marokkanen, Turken, Eritreeërs, noem het maar op en je zult ze hier vinden. Ook een grote Antilliaanse gemeenschap nog.” En: “Je kunt vanuit deze wijk niet verwachten dat kinderen helemaal naar de ECI Cultuurfabriek gaan aan de andere kant van de stad om daar voor 500 euro muziekles te volgen, dat gebeurt gewoon niet.”

Doorstroom is dus een onderwerp dat bij veel lokale producers en coördinatoren van het Jeugdfonds leeft. De onderliggende missie van Cultuur@CruyffCourts is immers ook om kinderen, waarvan de ouders niet in staat zijn de kosten voor cultuurdeelname te dragen, met hulp van het Jeugdfonds wel te laten deelnemen aan cultuur.

Uit ons onderzoek blijkt bovendien dat het doorstroom-traject voor veel lokale producers moeilijk in kaart te brengen is. Dit heeft meerdere redenen.

- 1 Men is onbekend of onwetend over hoe de doorstroom administratief geregeld is en hoe de aanmeldprocedure verloopt.
- 2 De lokale intermediairs van het Jeugdfonds zijn niet in beeld of men is zich er niet bewust van dat deze bestaan.
- 3 Het niet vrij kunnen delen van NAW gegevens (AVG) bemoeilijkt het aanmeldproces. Soms is er nog wel gemonitord dat een kind daadwerkelijk doorstroomt, maar dan stopt het contact met de aanbieder en is er geen zicht meer op het vervolg.
- 4 Er is sprake van tijdgebrek bij de lokale producer om de doorstroom te bewaken.
- 5 Er is onduidelijkheid over wiens verantwoordelijkheid het is om de doorstroom te monitoren.

5 Opbrengsten

Alle onderzoeksresultaten in ogenschouw nemend, kunnen we concluderen dat Cultuur@CruyffCourts de volgende opbrengsten en inzichten heeft voortgebracht:

Missie

- Er is enthousiasme en motivatie ontstaan bij veel betrokkenen om zich blijvend in te zetten voor laagdrempelige culturele activiteiten.
- Honderden kinderen hebben kennis gemaakt met kunst en cultuur.
- Honderden kinderen zijn enthousiast geraakt om cultureel, creatief en artistiek bezig te zijn.
- Het gevoel leeft algemeen dat er interesse is gerealiseerd bij bepaalde kinderen om door te stromen naar regulier aanbod, maar in de meeste plaatsen is dit niet gemeten.

Aanbod

- Er is vernieuwend cultureel aanbod gecreëerd. Dit heeft ook her en der geleid tot het opnemen van zulk nieuw aanbod binnen regulier aanbod.
- Er is beter zicht op nieuwe, ondernemende, cultuuraanbieders.
- Het inzicht dat de workshopdocent flexibel en aansprekend moet zijn voor een succesvol C@CC.

Samenwerkingsverbanden

- Er zijn (nieuwe) gemeentelijke, lokale samenwerkingen ontstaan. Instellingen die voorheen niet samenwerkten, zijn door Cultuur@CruyffCourts bij elkaar gebracht.

Naamsbekendheid Jeugdfonds

- Er is ruchtbaarheid gegeven aan het bestaan van het Jeugdfonds en daarmee is de naamsbekendheid verbeterd.

Verduurzaming

- Er zijn (nieuwe) gemeentelijke, lokale samenwerkingen ontstaan. Instellingen die voorheen niet samenwerkten, zijn door Cultuur@CruyffCourts bij elkaar gebracht en op meerdere plekken is de samenwerking verduurzaamd. Door deze samenwerkingen zijn nieuwe ideeën bedacht en uitgevoerd en liggen er kansen voor toekomstige samenwerkingen die ten goede komen aan kansarmere kinderen.
- Er wordt op veel plekken gewerkt aan vervolgactiviteiten met dezelfde missie.
- Goede briefing van docenten vooraf en het uitwisselen van ervaringen achteraf stimuleert de betrokkenheid en levert waardevolle kennis op voor het succesvol functioneren van C@CC.
- Er is kennis gegeneerd over welk activiteiten aanbod wel of niet aanslaat bij bepaalde doelgroepen.
 - De aanpak heeft gewerkt voor 6-12 jarigen. De overgrote groep deelnemers was tussen de 8 en 11 jaar.
 - C@CC is minder geschikt is voor 12 t/m 15 jaar, of je moet een specifieke aanpak voor hen ontwikkelen in samenspraak met deze jongeren zelf.

Inzichten in procesmatige uitdagingen

- Er is inzicht gecreëerd in het (soms stoeve of niet-transparante) verloop van de aanmeldprocedure van kinderen bij het Jeugdfonds Sport en Cultuur en de potentiële valkuilen van deze procedure.
- Zicht op doorstroom ontbreekt vaak, omdat onduidelijk was wie verantwoordelijk was voor de monitoring daarvan.

Samenwerking

We willen graag nog speciaal de aandacht vestigen op een van de, in onze ogen, belangrijkste opbrengsten: het ontstaan van nieuwe samenwerkingsverbanden. Hieronder geven we inzicht in hoe verschillende soorten samenwerkingsverbanden vorm kregen en de gevolgen daarvan.

In veel gevallen begon de zoektocht naar samenwerking bij het inventariseren van het lokale aanbod aan cultuur in de betreffende omgeving van het Cruyff Court. Door daar zicht op te krijgen, kon de lokale producer keuzes maken in relatie tot geschikte partners en het creëren van het juiste aanbod. Ook vond er vaak overleg plaats tussen de lokale producer en iemand van een culturele instelling om te brainstormen over de geschikte samenwerkingspartners. Overall was het motto in ieder geval: zoek naar lokale partners die idealiter gesproken ook gegarandeerd aanbod kunnen leveren waarnaartoe de deelnemers na afloop van C@CC kunnen doorstromen. Soms was de reden voor samenwerking meer facilitair georiënteerd, bijvoorbeeld om gebruik te kunnen maken van een kantine of wijkgebouw. Veelal kwamen die samenwerkingen tot stand op basis van persoonlijke, professionele relaties die er al bestonden. Maar ook ontstonden er nieuwe relaties. Dit is zeer waardevol gebleken in het kader van betere samenwerking tussen wijkverenigingen, buurthuizen, welzijn, sport en lokale cultuuraanbieders.

Soms heeft het de onderlinge samenwerking gestimuleerd tussen gemeentelijke afdelingen, zoals sport en cultuur, of cultuur en welzijn, of cultuur en armoedebeleid. Juist dit is waardevol voor verduurzaming/continuering van projecten als C@CC.

Kortom, men werkte veelal vanuit een strategische blik op het verzorgen van een aansprekend programma, dat doorstroom mogelijk maakt naar regulier aanbod en dat praktisch uitvoerbaar is op een buitenlocatie. Uit de digitale vragenlijst komt naar voren dat 60% van de respondenten aangeeft dat het activiteitenaanbod tot stand is gekomen in samenspraak met diverse partners, en dat 57% van de respondenten daarbij vaart op ervaringen uit het verleden.

We kunnen dus stellen dat op het gebied van samenwerking C@CC als een katalysator heeft gewerkt voor voortzetting van al bestaande samenwerkingsverbanden én het ontstaan van nieuwe samenwerkingsverbanden. Het gevolg van deze samenwerkingen was dat elke samenwerkingspartner een eigen achterban meebracht, waardoor er

kruisbestuiving van netwerken plaatsvond. Dat werkte voor velen inspirerend. Er werden nieuwe contacten gelegd tussen bijvoorbeeld jongerenwerk en cultuuraanbieders. Het samenbrengen van sport en cultuur bracht ook aangename en verraste reacties teweeg die aanspoorden tot nieuwe ideeën. Veel betrokkenen raakten geënthousiasmeerd over de

samenwerking en zien veel potentieel voor vervolgactiviteiten, onder de vlag van Cultuur@CruyffCourts of onder een andere vlag.

In onderstaande tabel een overzicht van de soort samenwerkingspartners waarmee samengewerkt is. Daaronder delen we ter illustratie enkele reflecties van betrokkenen op het samenwerken en welke factoren van invloed waren op die samenwerking.

Samenwerkingspartners 2019-2021

Samenwerkingspartners	Aantal in 2019	Aantal 2021
Intermediairs	14	10
Cruyff Court Coach	16	8
Scholen	15	13
Centrum voor de Kunsten	12	10
Muziekschool	7	5
Zelfstandige kunstdocent	17	12
Combinatiefunctionaris	14	13
Gemeente	14	12
Vrijwilligers	4	3
Jeugdfonds Sport en Cultuur	18	10
Overige	18	

In Zeeland was sprake van het ontstaan van nieuwe verbanden, zo vertelde de coördinator van het provinciale Jeugdfonds:

“Ja, ik ervaar de samenwerking als heel erg positief. Kijk, wij kenden Kunsteducatie Walcheren eigenlijk van tevoren niet echt. Dus dat is ook wel winst, dat we op dat gebied elkaar wel gevonden hebben. En ook wel de kennis van Kunsteducatie Walcheren en de lokale welzijnswerkers. Ik heb het idee dat zij de doelgroep beter bereiken dan dat wij dat doen. Kijk, wij zijn dan toch het Jeugdfonds Sport en Cultuur, dat is nou niet direct iets hips waarvan je als kind denkt ‘goh’.”

Een uitspraak in de digitale vragenlijst laat zien hoe kruisbestuivingen tussen diverse netwerken inspirerend werkt:

“Voor zover ik daarover kan beoordelen, vond ik vooral de kruisbestuiving van verschillende partners inspirerend. De Cultuur@CruyffCourts middagen bruisen door de betrokkenheid van alle verschillende partners en de interesse in en samenwerking met elkaar.”

In gevallen waarbij er een tweede editie van C@CC werd georganiseerd, verliep het zoeken van samenwerkingspartners en het samenwerken zelf logischerwijs nog soepeler.

Bijvoorbeeld in Zeeland:

“Doordat we het budget vorig jaar hebben verdeeld waren er nu weinig nieuwe samenwerkingspartners, maar loopt alles eenvoudiger, omdat iedereen het vorig jaar al een keer heeft gedaan. Project kan daardoor nog beter gefinetuned worden en ook kinderen weten beter wat er komt wat resulteert in meer deelname.”

Op sommige plekken werd er een samenwerking met een buitenschoolse opvang gecreëerd. Met name bij de Cruyff Courts waar activiteiten in de zomervakantie werden georganiseerd bleek dat noodzakelijk om meer kinderen te kunnen bereiken en interesseren. In Rotterdam redeneerde men als volgt:

“De basisscholen gaan echt dicht, dus die bso’s, daar hebben we heel veel aan. Want die gaan gewoon door, want de ouders hebben niet allemaal zes weken vakantie. Dus er komen nu allemaal bso’s, dat zijn dus weer kleine kinderen natuurlijk, die komen er allemaal nu.”

In Rotterdam ervaarde men ook zowel de voors als tegens van het samenwerken met een onderwijsinstelling. De lokale producer vertelt:

“Bij sommigen moet je er wat meer achteraan zitten, anderen gaan gewoon ervoor. (...) Sommige scholen reageren gewoon niet. Maar als je ze eenmaal binnen hebt, gaat het prima. Het is ook afhankelijk van de leerkracht. Eén leerkracht zei bijvoorbeeld over één van de workshops: ‘oh, maar dat hebben ze al eens gedaan, dus nu doen ze niet mee’. En die hele klas mocht niet meedoen. Een grote teleurstelling voor die leerlingen.”

Er werd op meerdere locaties samenwerking met scholen aangegaan, zoals in Roermond:

“Want één school ligt hier tegenover, die zijn heel betrokken geweest, tijdens het hele proces. En met fashion hebben we van een andere school naaimachines mogen lenen. Dus eigenlijk al met al hebben we allemaal elkaar geholpen in deze wijk.”

In Venlo was er een succesvolle samenwerking tussen lokale producer en een school:

“Wat wij gedaan hebben is eerst zorgen dat zoveel mogelijk kinderen kennisnemen en kunnen kennismaken met het idee van Cultuur@CruyffCourts. Dus we hebben een hele introductieweek georganiseerd op twee basisscholen die er in die wijk zijn. En we hebben ingezet op de leeftijd 8 tot en met 12 jaar. Dus de bovenbouw. En we hebben daarvoor heel veel medewerking gekregen en dat is namelijk heel erg belangrijk. Dat de scholen gewoon een commitment hebben. En zij hebben toen gezegd jullie mogen in de hele wijk de workshops tijdens schooltijd houden. Dus de kinderen waren eigenlijk gewoon verplicht om mee te doen. Ja dat was tof, want op die manier kunnen ze ook echt ervaren of ze het wel of niet leuk vinden. En vooral wat ze dan wel of niet leuk vinden.”

In Uden waren tijdgebrek en corona een belemmerende factoren in de samenwerking met scholen:

“Als ik kijk naar het proces om echt de basisschool en de onderbouw, middelbare school aan ons te binden... ik merkte dat er wel een school was die heel enthousiast was, gewoon de ouders onderling. Die wilden echt graag hun kinderen gewoon mee laten doen met die workshops. Alleen we hadden er voornamelijk voor gekozen om de leerlingen te bereiken via de scholen, omdat je ook gewoon geen contactgegevens hebt van de leerlingen en noem maar op. Dus we hadden het voornamelijk dan via die scholen gedaan om in te zetten op zoveel mogelijk aanmeldingen. Alleen je merkt dat de scholen op een of ander manier niet echt de tijd willen inzetten om iets uit te zetten van, dit is een leuke activiteit voor na school. Plus, de basisscholen en de middelbare scholen waren nogal hotspots qua coronabesmettingen. Ik heb gehad dat de leraar van de basisschool die direct naast het Cruyff Court zit, die heeft die periode al twee keer in quarantaine gezeten omdat er gewoon een leerling besmet was.”

In Katwijk verliep de samenwerking met de nabijgelegen school prima, aldus de lokale producer:

“Nou, op een gegeven moment heb ik dus contact gezocht met die school, omdat het natuurlijk voor hen ook leuk is om te weten dat er naast hun school activiteiten plaatsvinden. Ook omdat zij natuurlijk hun leerlingen kunnen aansturen om daarheen te gaan. En we hebben ook, omdat het dus zo slecht weer was, hebben we ook aan de school gevraagd of wij de dj- en de muziekschoolworkshops in de school mochten doen naast het Cruyff Court. Omdat het, zij werken met instrumenten natuurlijk en zo en dat dj-panel, dat is gewoon gevaarlijk als dat in de regen komt. (...) We konden daar gewoon naar binnen, we hadden een sleutel. We konden daar stroom gebruiken en dat ging eigenlijk allemaal heel goed. Dus dat was fijn.”

In Zaandam heeft Cultuur@CruyffCourts als katalysator gefunctioneerd voor een duurzamere samenwerking tussen diverse partijen:

“Ja, in principe, die scholen zijn heel enthousiast over de jeugdwerkers, Fluxus ook. En de gemeente, iedereen is gewoon vol lof over hoe goed dit gegaan is. En we hebben het ook nog eens een keer gebruikt om bijvoorbeeld Stichting Leergeld ook uit te nodigen, ook mensen van de gemeente, om dat netwerk ook verder te vergroten. En dat is ook goed gelukt, dus ook op wat hoger niveau is dat goed gelukt. Ook door zo'n wethouder die vandaag nog even langskomt. Dus aan alle kanten zijn ze in de rijen gesloten om dit, om zichtbaar te zijn en het verder te brengen.”

Bij ongeveer een kwart van de projecten was er een sterke betrokkenheid van de gemeente en dit biedt grotere kansen op continuïteit: wanneer de gemeente beleidsmatig en financieel wil investeren kan het project ook ná de pilotfase doorgang vinden. De gemeenteambtenaar van Capelle a/d IJssel:

“Ik vond het een heel mooi en logisch idee om dat Jeugdfonds meer te benutten. We merken toch dat het voor cultuur niet helemaal op is. Dus dan moet de weg ernaartoe ook wat makkelijker worden.”

Het credo 'hoe meer partners, hoe beter' gaat zeker niet altijd op. Een lokale producer evalueerde dat er achteraf gezien misschien te veel partners betrokken waren. De communicatie tussen alle partijen verliep stroef, juist omdat er zoveel partijen betrokken waren. Ook kostte het de lokale producer natuurlijk meer tijd en energie om méér partners te informeren en betrokken te houden. De lokale producer vertelt dat ze gevoelsmatig weinig eigenaarschap of engagement voelde vanuit de partners, zij reageerden vooral reactief. Ondanks de enkele horde hier en daar verliepen de meeste samenwerkingen tussen lokale producers en partners prettig en soepel. Het samenwerken met meerdere partijen vergroot de kans op een breder bereik, maar maakt zorgvuldige communicatie nog noodzakelijker. In veel gesprekken over de toekomst van Cultuur@CruyffCourts bleek ook dat het opzetten van deze nieuwe infrastructuur en het succes ervan een rol speelt bij de besluitvorming over een mogelijk vervolg van Cultuur@CruyffCourts.

6 Aanbevelingen voor de toekomst

Hieronder bundelen we de belangrijkste aanbevelingen voortkomend uit ons onderzoek, zodat toekomstige organisatoren en betrokkenen er hun voordeel mee kunnen doen.

Vorbereiding en samenwerking

- De keuze voor de juiste lokale producer is essentieel: deze is de lokale spil waar het om draait en weet geschikte activiteiten te programmeren en docenten te vinden.
- Er gaat veel tijd zitten in de voorbereidingsfase en het goed afstemmen met elkaar. Juist omdat het gaat om een nieuwe werkwijze met vaak nieuwe samenwerkingspartners. Stel hiervoor voldoende uren (en dus budget) beschikbaar.
- Verdiep je in de buurt van de locatie van courts, weet wat er speelt, weet hoe de sociale demografie van de wijk eruitziet.
- Doe aan verwachtingsmanagement met workshopdocenten. De keuze voor een docent is erg bepalend voor het slagen van Cultuur@CruyffCourts. Zorg er als lokale producer voor dat je je goed laat inlichten over de docent en diens vaardigheden. Flexibiliteit en affiniteit met kids is een voorwaarde.
- Creëer een leermoment voor feedback en terugkoppeling vanuit docenten, dat levert waardevolle inzichten op. In dit proces van kennisuitwisseling, ontstaan nieuwe inzichten en verbindingen. Deze kunnen belangrijk zijn in het kader van verduurzaming van de activiteiten. Docenten vinden het zelf ook prettig onderling uit te wisselen.
- Bedenk vooraf pr-strategie, inclusief social media, voor werving van deelnemers.
- Zorg dat iemand vrijgemaakt wordt om tijdens Cultuur@CruyffCourts ouders aan te spreken (doorstroom!), zoals bijvoorbeeld een intermediair.
- Organiseer – indien mogelijk – een afsluitend moment waarop ouders kunnen zien en ervaren wat hun kinderen gedaan hebben en waarbij ze zich direct kunnen aanmelden voor een vervolgactiviteit (met steun van het Jeugdfonds Sport en Cultuur).
- Samenwerking met scholen kan bijdragen aan het succes. Let wel op dat je op tijd start om contacten te leggen met scholen. Het onderwijs staat onder druk en veel leerkrachten hebben weinig tijd.
- Ga de samenwerking aan met lokale (culturele) rolmodellen. Zoek uit wie er in een bepaalde wijk of buurt aanzien heeft onder de kinderen, misschien is er een rapper of voetballer uit de buurt die iedereen kent. De inzet van zo'n rolmodel heeft een aanzuigende werking en geeft het event meteen geloofwaardigheid.

Facilitair

- Houd rekening met het weer, de mogelijkheid om elektriciteit beschikbaar te hebben, uit te kunnen wijken naar een binnenruimte
- Zorg voor een leuke aankleding, zorg voor catering (een kleine gezonde versnapering en wat drinken brengt al heel veel glimlachjes op de mond). Zoek daarvoor eventueel sponsors in het lokale midden- en kleinbedrijf. Dit bevordert de betrokkenheid van de buurt.

- Voor de zichtbaarheid en herkenbaarheid is het handig om crew T-shirts te maken. Zo weet iedereen op het court wie bij de organisatie hoort en wie niet. Bovendien is het een mooie tool om reclame te maken voor Cultuur@CruyffCourts.

Activiteitsaanbod en docenten

- Zorg voor regelmaat in programmering van het activiteitsaanbod (dus wissel niet elke week van dag).
- Zorg voor aansluiting van workshops (programma Cultuur@CruyffCourts) op regulier aanbod.
- Of creëer een tussenaanbod-fase (overgang tussen Cultuur@CruyffCourts en regulier aanbod). Een vraagstuk dat hierbij naar voren komt: verenigingen of structureel aanbod zijn niet altijd het meest aantrekkelijk voor doorstroom. Veel zzp'ers hebben aantrekkelijker aanpak.
- De 'urban' activiteiten spreken veel kinderen aan, want ze zijn eigentijds en worden begeleid door docenten die een rolmodel zijn.
- Meer nog dan het type activiteit is de docent een bepalende factor voor het slagen. Ook traditionelere kunstvormen zoals zingen, schilderen of theater zijn succesvol met de juiste docent. Dit zijn docenten die 'de taal' van de kinderen spreken.
- Indien je 12-15 jarigen wilt bereiken zul je voor hen apart iets moeten programmeren, op een ander tijdstip dan voor de jongere doelgroep én met inspraak van de jongeren zelf.
- Flexibiliteit en goede contactuele vaardigheden zijn voor de lokale producers en docenten van belang, vooral omdat je buiten werkt, in het zicht van de hele wijk.

Voor Jeugdfondsen Sport en Cultuur

- Zorg dat alle betrokkenen bij aanvang elkaar leren kennen en weten te vinden, denk daarbij ook aan de Cruyff Coach en intermediairs.
- Deel jullie kennis over hoe ouderparticipatie te bevorderen.
- Communiceer de bandbreedte van het concept; geef de ruimte om zelf invulling te geven aan Cultuur@CruyffCourts
- Zorg dat het aanmeldproces zo eenvoudig mogelijk is en geen nieuwe drempel opwerpt. Oftewel, zorg dat de eigen regels van het Jeugdfonds niet belemmerend werken.
- Geef inzicht in wie de intermediairs zijn en wat zij kunnen betekenen.
- Maak vooraf duidelijk wie verantwoordelijk is voor de monitoring van de doorstroom én hoe je dit kunt monitoren.
- Deel vouchers uit voor gratis proefles bij structurele aanbieders in de wijk om doorstroom zo te bevorderen.
- De promotiematerialen en kick-off bijeenkomsten zijn succesvol gebleken. Er kan nog wel meer geïnvesteerd worden in filmpjes, social media, Crew T-shirts en certificaten voor deelname.
- Zorg dat in het projectplan voldoende ruimte en geld wordt gereserveerd voor voorbereiding en samenwerking.

Voor gemeenten

- Maak gebruik van de drempelverlagende inzichten van C@CC om cultuurdeelname van kinderen uit gezinnen met weinig geld te bevorderen.
- Bundel de krachten tussen verschillende beleidsvelden binnen de gemeente, zoals armoedebeleid, cultuurbeleid, welzijn en sport.
- Stimuleer het lokale Jeugdfonds tot eenvoudige regels voor de aanvraag voor een bijdrage vanuit het Jeugdfonds voor de culturele of sportieve activiteit.
- Ondersteun een C@CC ook met kennis over de betreffende wijk.

•

Voor cultuuraanbieders

- C@CC of een vergelijkbare aanpak biedt een kans op het bereiken van een nieuwe doelgroep.
- Breng reëel je kosten in rekening (fair pay, fair practice).
- Zoek samenwerking met sport en welzijn.
- Kijk naar het type docent en het type aanbod dat geschikt is voor C@CC, een activiteit in de buitenlucht die veel flexibiliteit vraagt.

Tot slot: de pilots Cultuur@CruyffCourts hebben een rijkdom aan inzichten en ervaringen opgeleverd om toekomstige culturele activiteiten laagdrempeliger te maken, zodat zoveel mogelijk kinderen in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur.

Colofon

Monitor Cultuur@CruyffCourts

Eindrapportage 2019-2021

Dit onderzoek is uitgevoerd door LKCA in opdracht van het Jeugdfonds Sport en Cultuur

Tekst

Miriam Geerdes-Gazzah en Claudia Marinelli

Onderzoekers

Amalia Deekman, Miriam Geerdes-Gazzah, Fenna van Hout, Claudia Marinelli, Marian van Miert
Josefiene Poll en Zoë Zernitz

Met dank aan alle respondenten voor het invullen van de vragenlijsten en hun medewerking aan de interviews.

Uitgever

LKCA

Lange Viestraat 365

Postbus 452

3500 AL Utrecht

030 711 51 00

info@lkca.nl

www.lkca.nl

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA probeert publicaties zo toegankelijk mogelijk aan te bieden. Neem contact met ons op bij ontoegankelijke informatie via info@lkca.nl.

©LKCA en Jeugdfonds Sport en Cultuur, juni 2022

LKCA

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA | Lange Viestraat 365 | Postbus 452, 3500 AL Utrecht | +31 30 711 51 00 | www.lkca.nl | info@lkca.nl